

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, letno 36 Din; za iz-
zemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, letno 48 Din.
Amerika letno 1 dolar. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 19 711.

Zloraba cerkve proti narodnemu časopisju

Uspeh gonje proti „Domovini“: novi naročniki se množe od novega leta sem dnevno po stotinah

Kolikor nam je znano, v naši državi ni nobene protiverskega časopisa; niti ni časopisa, ki bi skušal po ovinkih sejati med ljudi seme brezverstva. Vsak čitatelj našega narodnega časopisa to ve, ker še ni izsledil

nikjer ničesar, kar bi le od daleč spominjalo na kakšno protiverstvo.

Kljub temu pa se je baš zadnje tedne zopet vršila po mnogih cerkvah med Slovenci huda gonja proti brezverskemu časopisju Tujec, ki bi slišal tako pridigo, a ne poznal naših razmer, bi moral dobiti vtis, da pri nas kar mrgoli antikristov, ki bi najraje kar podavili vse vernike.

Da ima

ta gonja drugo ozadje,

je jasno. S tem, da se je borba proti tako zvanemu brezverskemu časopisju ponovila tudi letos, je podan dokaz, da so kljub razpustu političnih strank ostale še v nekaterih župniških politične sence, ki vodijo še vedno nekako zakotno politiko. Gonja s prižnic in po spovednicah proti narodnemu časopisju, zlasti proti razširjajoči se „Domovini“, je bila tolika, da ne moremo tega mirno zamolčati, dasi bi rajši ne trafil papirja s to žalostno zadevo. Upanje, da bo po 6. januarju nastopil popoln politični mir, nas je, žal, varalo. Strastna gonja proti naprednemu časopisju se vrši po cerkvah že od božiča sem; za čitanje naprednega časopisa se grozi z božjo kaznijo, čitatelji tega časopisa se javno s prižnic postavljajo na sramotni oder, v spovednicah se odreka odveza našim bralcem in tako naprej.

To počenjajo nekateri božji namestniki, ki bi morali po Kristusovem zgledu sejati mir in ljubezen med ljudi,

to počenjajo božji namestniki kljub temu, da ne najdejo ničesar protiverskega v narodnem časopisju. Obenem pa isti božji namestniki opravljajo po cerkvah čisto navadno reklamo za klerikalne časopise in je neki mariborski klerikalni tednik po bivšem Štajerskem dal celo razširiti

razglas, da se položnice za naročilo tega časopisa dobivajo v domačem župnem uradu.

Naj navedemo še en prav svojevrsten primer zlorabe vere in cerkve proti neklerikalnemu časopisju. Pod naslovom

«Če bi bil jaz hudič...»

namreč objavlja «Bogoljub» naslednjo neumfno, a zato prav značilno zgodivščino: «V neki župniji» tako pripoveduje «Bogoljub», «ki se je bila vanjo vselila precejšnja mlačnost za cerkev in za versko življenje, je prišel župnik nedeljsko pridigo tako, da so precej-prye besede zbudile občo pozornost. Prve besede njegove pridige so bile: «Ljubi kristjani! Če bi bil jaz hudič...» Ko je to izustil, je malo počakal, da bi videl, kakšen bo vtis. In glej! Vse se ozre na prižnico in nestrno čaka, kaj bo sledilo. Župnik začne še enkrat in nadaljuje: «Če bi bil jaz hudič, ali mislite, da bi

vas zapeljeval, da bi Boga kleli, da bi zanemarljivi nedeljsko sveto mašo, da bi krivice delali in postno postavo prelamljali? O ne! Tega bi ne storil, marveč,

če bi bil jaz hudič, bi vam vsem naročil slab časopis,

ki bi vam vsak dan par kapljice strupa vbrizgnil v dušo. Slab časopis bi izvršil vse delo satanovo tako izborna, da bi poleg tega niti ne bilo treba z mazincem ganiti.»

Mi bi k temu samo vprašali «Bogoljuba», kateri so na primer med Slovenci slabi časopisi in zakaj so slabi. Odgovor pa naj bo po božji zapovedi, ki pravi: Ne laži!

Tako počenjanje je

zloraba duhovniške oblasti,

ki jo mora odločno obsojati vsak poštenjak in ki jo obsojajo tudi vsi pravi dušni pastirji, ki bi radi imeli mir in ki bi radi napravili iz cerkev zopet hrame le za božjo besedo. K sreči je s točko 400. novega kazenskega zakona uveden tako zvani «kancelparagraf», ki duhovnike, kateri svojo duhovniško oblast v cerkvi ali v verskih spisih ali sicer v izvrševanju svoje poklicne dolžnosti zlorablajo v politične svrhe, strogo kaznuje

z zaporem do dveh let.

Ta zakonska določba bo dala vsem dobrim duhovnikom zaščito, da se bodo lažje upirali pri-
tisku ali vabam k zlorabi svojega duhovniškega poklica, na drugi strani pa bo tudi ščitila žrtve takih zlorab.

Velike vojaške ugodnosti za člane Sokola kraljevine Jugoslavije

Likvidacija sokolskih in orlovskih društev, ki se niso pridružila Sokolu kraljevine Jugoslavije

Priprave okrog organizacije Sokola kraljevine Jugoslavije se zaključujejo. Te dni je bila objavljena uredba o likvidaciji telovadnih društev, ki se ne priključijo Sokolu kraljevine Jugoslavije, kmalu nato so izšle določbe o vojaških ugodnostih, ki jih bodo deležni člani novega Sokola, v kratkem pa bo izdan na podlagi sokolskega zakona izdelani organizacijski pravilnik ter bo imenovana vrhovna sokolska uprava kot prvo starišinstvo Sokolske zveze kraljevine Jugoslavije.

Likvidacijska uredba, ki sta jo v soglasju z ministrskim predsednikom podpisala minister za vojsko in mornarico ter prosvetni minister, pravi med drugim, da so ona društva Jugoslovenske sokolske zveze, Hrvatske sokolske zveze, Jugoslovenske orlovške zveze in Srbskega Sokola «Dušan Silni», ki so stopila v Sokola kraljevine Jugoslavije, dolžna do 15. t. m. vključno zaključiti vse knjige, ugotoviti stanje blagajne ter se

Ponovno prosimo naše čitatelje in čitateljice, da nam vse podobne primere javijo.

Mi hočemo imeti mir, ker hočemo v miru služiti naši lepi domovini Jugoslaviji

in ji pomagati, kolikor je v naših močeh. To smo vršili že doslej in bomo še nadalje, obenem pa bomo kakor doslej delovali z vso vnemo na polju ljudskega prosvetljanja ter nudili čitateljem čim več lepega zabavnega štiva. Naši čitatelji naj odgovore na vso gori omenjeno gonjo s tem, da širijo «Domovino». Čista vest jim veleva, da store s tem le pošteno delo. List, ki je najboljši svetovalec našim ljudem v neštevilnih življenjskih neprilikah, ki obvešča naše ljudi o vseh važnejših dogodkih na svetu in ki jim po napornem delu nudi mnogo prijetnega razvedrila s svojimi daljšimi in krajšimi povestmi, zasluži,

da mu vsak naš prijatelj pridobi vsaj enega novega naročnika.

Ne pretiravamo, ako se pohvalimo, da je «Domovina» danes v Jugoslaviji najboljši tednik. Ako žrtvujete za širjenje takega lista nekaj korakov in nekaj časa, storite s tem

le lepo delo, ki ga lahko zagovarjate pred Bogom in ljudmi.

Za najmarljivejše nabiralce, ki dobe večje število plačujočih naročnikov, imamo na razpolago raznovrstne lepe knjige kot darilo.

Poštenjaku in pametnemu človeku se ni treba bati zakotne gonje, ki bo prej ali slej propadla baš zaradi tega, ker je zakotna in nepoštena. Da se take gonje ne strašite, nam pričajo

številne stotine novih naročnikov,

ki jih je od novega leta sem prejela naša uprava z vašo pomočjo. Kar tako pogumno naprejte!

Lastnina onih društev omenjenih telovadnih zvez, ki so ukinjena z določbo zakona o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije, pripada svrhi, ki je predvidena v pravilih dotičnih dru-

štev. Uprave teh društev bodo nadaljevale svoje funkcije samo v pogledu likvidacije kot likvidacijske uprave ukinjenih društev pod imenom: likvidacijska uprava ukinjenega društva... in bodo dolžne izvršiti likvidacijo lastninskega stanja v roku, ki ga zahtevajo razmere. Pristojno nadzorno oblastvo bo v vsakem posameznem primeru določilo rok za likvidacijo, nadziralo delo likvidacijske uprave ter bo sprejemalo, potrjevalo in priznavalo njihove zaključne likvidacijske račune. Po potrditvi likvidacijskih računov bo likvidacijska uprava izročila lastnino prvenstveno onim, katerim jo namenijo društvena pravila, dočim bodo dokumenti o izročitvi predloženi pristojnemu nadzornemu oblastvu.

Pristojno nadzorno oblastvo bo nastopilo proti onim upravam, ki bi po razglasitvi te uredbe o društveni lastnini in njeni razdelitvi ravnale proti predpisom društvenih pravil in te uredbe.

Iz važne uredbe o olajšavah članov Sokola kraljevine Jugoslavije pri obvezni vojaški službi v kadru, podpisane od ministra za vojsko in mornarico, povzamemo:

Za člane Sokola kraljevine Jugoslavije so olajšave pri njihovi službi v kadru naslednje: 1.) odpust iz kadra še pred odsluženim rokom, za katerega so bili po zakonu o ustroju vojske in mornarice rekrutirani; 2.) prvenstveno napredovanje v kadru po izpolnitvi ostalih zakonskih določb za napredovanje; 3.) prvenstveno napredovanje v rezervi po izpolnitvi ostalih zakonskih določb; 4.) dobivanje dopustov zaradi sodelovanja pri sokolskih javnih vežbah, tekmah in zletih tudi poleg dopustov po členu 57. zakona o ustroju vojske in mornarice; 5.) prvenstveno dobivanje daljših dopustov, določenih po čl. 57. zakona o ustroju vojske in mornarice po izpolnitvi ostalih določb omenjenega zakona.

Pravico do olajšav te uredbe imajo samo oni člani Sokola kraljevine Jugoslavije, ki so bili kot telovadci v sokolskih društvih ali selskih sokolskih četah neprestano najmanj pet let in so z uspehom dovršili program potrebnih priprav. V neprekinjenem pet let se računa tudi čas, ki so ga člani prebili deloma v kategoriji naraščaja.

Člani Sokola kraljevine Jugoslavije, rekrutirani za polni službeni rok v kadru, bodo služili v kadru tri mesece manj od določenega roka.

Člani, rekrutirani za skrajšani rok službe v kadru, bodo služili 45 dni manj od določenega jima roka. Vojaki, odpušteni iz kadra po tej uredbi, se vodijo do poteka obveznega jima službenega roka v kadru na začasnem dopustu.

Za dokaz pravice do skrajšane kadrške službe po tej uredbi služi komandantom vojnih okrožij spisek rekrutiranih članov Sokola kraljevine Jugoslavije, ki ga jim bo poslala uprava Zveze Sokola kraljevine Jugoslavije najkasneje 15 dni pred vstopom v kader. Razen tega ima naborni komisiji ob priliki rekrutiranja vsak član Sokola kraljevine Jugoslavije, ki ima pravico do olajšav te uredbe, pokazati svojo sokolsko legitimacijo s fotografijo.

V izjemnih in upavičenih primerih se more na prošnjo članu Sokola kraljevine Jugoslavije odgoditi vstop v kader za eno tretjino skrajšane roka.

Izjemoma veljajo za mladeniče, člane Sokola kraljevine Jugoslavije, ki se rekrutirajo leta 1930., določbe te uredbe, ako so do dneva rekrutiranja bili tri leta člani telovadci v društvih Jugoslovanske sokolske zveze, Hrvatske sokolske zveze, Jugoslovanske orlovske zveze in Srbskega sokolskega društva «Dušan Silni» in ki do vstopa v kader po izkazih, ki se vodijo v društvih, dokažejo pravico do uživanja olajšav po tej uredbi.

To so torej prav obsežne olajšave, ki povedo, kako država visoko ceni pomen Sokolstva. Z uvedbo skrajšanih rokov se pa bo na drugi strani tudi zelo zmanjšalo vojaško breme naše države.

Politični pregled

Že več dni se vrši

v Haagu konferenca

držav, ki so se udeležile svetovne vojne in ki obravnavajo težavna vprašanja vojne odškodnine, ki jo morajo plačati premagane države za škodo, katero so jo napravile v vojni zaveznikom.

Z Nemčijo so glede plačevanja reparacij vojne odškodnine odstranjene že skoro vse težave.

Težkoče pa obstojajo glede tako zvanih vzhodnih reparacij. Avstrija, Madžarska in Bolgarija se skušajo na vse načine otresti težkih bremen. Avstrija je glede na svojo slabo gospodarsko stanje izrazila željo, da se ji sploh črtajo reparacijske obveznosti. Velike so težave z Madžarsko in Bolgarijo, posebno s poslednjo.

Bolgarski zastopnik je izjavil, da Bolgarija ne more prevzeti novih bremen

v zadevi vzhodnih reparacij, kakor jih predlagajo države upnice, čeprav ima najboljšo voljo, da bi se končnoveljavno rešilo reparacijsko vprašanje. Konferenca, ki še ni prišla do nikakih končnih sklepov, bo trajala do torka prihodnjega tedna.

V Rimu so se vršile velike manifestacije

v proslavo poroke prestolonaslednika Umberta

z belgijsko princeso Marijo Jožefo. Ob tej priliki je kralj pri sprejemu zastopnikov zbornice in velikega fašističnega sveta izjavil, da bo prestolonaslednik Umberto nadaljeval tradicije savojškega kraljevskega doma, to je, da bo spoštoval pogodbo med narodom in kraljevskim domom ter ustavo.

Prvič je pri tej priložnosti italijanski kralj pohvalil tudi fašiste

in izjavil, da je fašizem s svojo disciplino, redom in pridnostjo pospešil razvoj naroda.

V Angliji z veliko skrbjo zasledujejo

razvoj dogodkov v Indiji po vseindijskem kongresu,

ki je zboroval v Lahori in pokazal najodločnejši odpor proti angleški nadvladi v Indiji. Na zunaj v dejanjih se ta odpor sicer še ni pokazal, vendar je položaj zelo resen. Zahteve indijskih nacionalistov po samostojnosti Indije se ne bodo dale več spraviti s sveta z obljubami. Na strani Indijcev je baje tudi Amerika, ki namerava podpirati stremljenje Indije po osvobojenju.

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**

GUSTAV STRNIŠA:

Francozi in rokovnjači

I. del.

Rokovnjač Matevž.

«Moj sin je brez srca!» je čisto tarnala stara Bolharica. Ženščina je bila mati Matevža Bolharja iz Brnikov v cerkljanski fari. Bila je sitna in prepirljiva ženska. Ljudje so se je ogibali in bali, ker so jo smatrali za čarovnico.

Starka pa čarovnij ni poznala. Pač je pa znala dobro živeti na račun kmetov. Kradla je namreč kakor sraka. Najbolj so ji še dišale kure.

«Bolharica je najhujša lisica v našem kraju, a kaj, ko je tudi zvita kakor vsaka zvitojepka!» je tarnala včasih kaka kmetica. Nihče si ji pa ni upal očitati tatvine v obraz.

Prav nič čudnega ni bilo, če je tudi njen sin postal tat in rokomavh; saj se je tatvine izučil že pri materi. Starka je poznala vse okoliške kmetije. Včasih je kar ponoči poklicala svojega Matevžka in moral je iti z njo krast.

Ko je Matevž zrasel in se porokovnjačil, se je svoji materi čisto oddolžil za njeno vzgojo. Večkrat ji je kaj odnesel in se potem režal v pest, ko je pomislil, kako bo doma rentočila. Kadar je čutil, da na Brnikih ni birača, jo je rad primahal domov. Sicer pa birači niso kar takole hodili okoli na slepo srečo in fant je bil precej brez skrbi. Ko je prišel domov, se ga je mati razveselila in pozabila na njegove tatvine. Prenočil je v izbi. Zjutraj, ko je starka vstala, ga že ni bilo.

«Ti hudičevce, ti!» se je jezila, ko je opazila, da ji je odnesel klobase ali pa zaplato slanine. «Dobro sem ga izučila, kar preveč dobro! Ta dolgoprstnik še meni ne prizanese, čeprav je moj sin! To in ono si človek pripravi za slabe čase, pa pride ta nepridiprav in mi odnese!»

In zopet je starka tarnala proti sosedu, da je njen Matevž človek brez srca.

Bolharjevega Matevža so domača dekleta rada videla, čeprav so vedela, da spada med rokomavhe. Prepričana so bila, da ni navaden tat in rokovnjač, saj je bil tako zal fant in vedno prikupno oblečen.

Često jo je primahal ob nedeljah k dopoldanski maši v Cerklje, oblečen v lepo narodno nošo. Dekleta so kar zardevala, ko so ga videla. Fantje se ga niso sramovali, pač so se ga pa nekateri skoro bali, saj je bil pravi cerkljanski hrust.

Matevž je pa vedno pazil na vse, kar se je godilo okoli njega, in nikoli ni pozabil, da je rokovnjač in da je v nevarnosti. Pri domačih dekletih je pa rad povasoval.

Tisti Štebejev kozasti Tone je bil nanj zelo ljubosumen. Matevž je neko noč potrkal na okence njegove ljubice Palčkove Katre. Deklica se mu je oglasila in šepetala z njim. Ko je odhajal, mu je pripela na široka prsa rdeč nageljček.

Tedaj je pa prilomastil kozasti Tone in ga nahrulil:

«Glej, da se pobereš, smrad rokovnjaški!»

«Fant, vidim, da si pijan, zato pač ne veš, kaj čvekaš!» je odvrnil Matevž in hotel mirno oditi.

«O, ti mevža ti, kako se me boji!» je zakričal s hripavim glasom Tone in se zagnal vanj. Matevž se je urno zasukal in sunil dolgeža tako krepko v ledja, da se je takoj zgrudil.

«Drugič se ne vtikaj v rokovnjača!» je dejal Matevž. «Če sem malo pokramljal s tvojim dekletom, ti je zato še nisem ukradel, ne zapeljal. Sicer pa, če bi ne bila marala z menoj govoriti, bi mi ne odprla.»

Ko je Matevž odšel, je Tone škripal z zobmi in rentočil: «Čakaj, to mi poplačaš! Ko boš zdaj prišel, ti že preskrbim spremljevalce, da ne boš nikoli več mogel laziti za našimi dekleti.»

Katra ga je slišala in kar bala se je za korenjaškega Matevža.

Ko je neko nedeljo prišel rokovnjač spet v Cerklje, je mahoma zagledal pred seboj kar tri birače. Eden je nesel na trebuhu velik boben, ki mu je odskakoval in rohnal kakor razdražena mačka.

«O, saj me je res Tone izdal», je zavpil rokovnjač.

Preden so ga birači zgrabili, je že izginil v hosti.

Tedaj, ko se je vršila naša povest, so prišli v naše kraje Francozi.

Tujih vojakov, ki so tako zvoneče govorili, so se naši ljudje spočetka ogibali. Kesneje so jih pa marsikje radi videli. Kmetje so se le bali njihove kontribucije, a vzljubili so pa njih poštenost in pravičnost. Francozje so namreč proglašili zelo stroge kazni za tatove.

Cerkljanski očanci so stali neko nedeljo dopoldne pod lipo. Sivi možje so kimali in vlekli svoje vivčke ter se pogovarjali.

DOPISI

ZALOG. Dne 28. decembra minulega leta je umrl v starosti 63 let Janez Ulčaker, po domače Jeras, posestnik in skladiščni delavec državnih železnic in bivši član krajnega šolskega sveta v Zalogu. Pokojnik je bila prava moravska korenina. Pogreba, ki se je vršil v ponedeljek 30. decembra, se je udeležilo železniško osebje s podnačelnikom g. Dragom Matejkovičem in mnogoštevilno občinstvo. — Založani so zaključili staro leto in stopili v novo prav v veselem in dostojnem razpoloženju. »Svoboda« je uprizorila v dvorani g. Cirila Požarja dobro uspehi burki »Poštna skrivnost« in »Postrešek Nace pred sodiščem«. Obe sta bili burno aplaudirani. Dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička. Po predstavi se je razvila plesna zabava, ki se je zaključila s »povštertancem«, pri katerem je prišlo staro in mlado na svoj račun. Poleg par hudih mačkov ni prišlo do nikakih pripetljajev.

VAČE-BREG PRI LITIJI. Oprostite, g. urednik, da se tako malo oglašamo iz našega okoliša. Sedaj prav pridno nabirajo prispevke za nov velik zvon, ki bo v spomin padlim vojakom. — Nekoliko se tudi bavimo z mislijo za udeležbo vsesokolskega zleta v Beogradu. Mislimo, da bo udeležba od povsod prav lepa, saj mnogi našega Beograda še nismo videli. — Mnogokrat se sliši, da se ne dobi pri vseh čebelarjih zanesljivo dober med. Res pristen, prvovrsten cvetlični med pa razpošilja g. Brvar Evgen, čebelar na Vačah, po 5 kg za 125 Din, prosto poštnine in posode. Priporočamo ga vsem.

LUKOVICA. Prvo nedeljo v tem letu smo pokopali na prijaznem brdskem pokopališču 86letno Celarjevo mater iz Lukovice. Pokojnica je vzorno vodila s pomočjo svojega sina Ferdinanda obširno posestvo skoro trideset let, ker je bila ves ta dolgi čas vdova. Kako je bila Celarjeva mama povsod priljubljena in spoštovana, se je videlo ob njenem pogrebu, katerega so se udeležili številni občani. Nosili so truplo pokojnice gasilci. Njenemu sinu Ferdinandu iztekamo iskreno sožalje ob izgubi skrbne mame! — Tudi v našem kraju dobiva »Domovina« vedno

več bralcev; vse jo rado čita z avtorji njenih mišnih pripovedi in drugih zanimivih člankov. Prijatelji naročniki, pridobite vsak vsaj enega novega naročnika. Kdor se enkrat naroči na »Domovino«, je ne opusti več. Vsem znanec srečno novo leto želi A. S.

JESENICE. (Smrtna kosa). Po daljši bolezni je preminul v visoki starosti 84 let Jožef Krašovec, tovarniški upokojenec na Savi. Pokojnik, ki je bil tiha in mirna duša, je bil zaposlen dolgo vrsto let kot mizar pri KID ter je veljal kot dober in marljiv delavec. Svoj zasluženi pokoj je nastopil pred tremi leti. Naj mu bo ohranjen lep spomin, preostalim pa naše iskreno sožalje!

ŠKOFJA LOKA. Na Silvestrovem večeru se je prvič volila najlepša Škofjeločanka, tako zvana miss Škofja Loka. Od 500 glasovnic je bilo oddanih za uradnico »Šešira«, gđc. Elzo Linkejevo 265, s čimer si je imenovana gospodična pridobila naslov Škofjeloške miss.

BOŠTANJ OB SAVI. V nedeljo 22. m. m. so zborovali tukajšnji agrarni interesi. O agrarni reformi je predaval in dalj pojasnila geometer g. Mravljec. — Občni zbor podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva se je vršil v nedeljo 29. m. m. Ob tej priliki je imel priznani sadjarski strokovnjak g. Kafol iz Ljubljane dvoje predavanj (po prvi in drugi maši) o sadjarstvu. — Da nam že mesec dni sveti elektrika, bi bila tudi novica od nas. Centrala na Jakilovi žagi oddaja tok tudi Sevnici, Šmarju in Radni. V Boštanju je v vse zadovoljstvo izvršil napeljavno višji monter g. Valant iz Radeč, v Sevnici pa škodovi zavodi. Baš te dni so se opogumili tudi Dolenjčani, da napeljejo v svoje domove elektriko.

SODRAŽICA. Gasilno društvo v Sodražici je prejelo za božično voščilo lepo darilo od naših rojakov, bivajočih v Kanadi, kot prispevek za nabavo motorne brizgalne. Bivši društveni blagajnik Alojzij Petrič v Creighton-Mine je nabral med našim ožjimi rojaki 69 dolarjev (3750 Din), kateri znesek smo prejeli nakazan po banki Sakser. Po 5 dolarjev so darovali: Jože Prijatelj, Franc Perušek, Jože Levstek, Franc Vesel, Franc Tanko, Vence Kuček in Domine Mikolič, vsi doma iz Sodražice, Janez Štupica iz Kota 3 dolarje, Ciril Štrbenk iz Sodražice ter Josip Rigler

iz Zlebiča po 2 dolarja. Po 1 dolar so darovali: Jože Benična, Janez Košmrlj, Alojzij Gregorič, Edvard Lovšin, Franc Čampa, Franc Cvar, Franc Mihelič, Ivan Kepic, Andrej Kovač, Janez Novak, Janez Čampa in Janez Mihelič; po 50 centov: Josip Zakrajšek, Karel Jakopin, Anton Obreza, Rudolf Šmole, Janez Prijatelj, Jakob Modic, Janec Centa, Franc Lovšin, Franc Rus, Franc Stružnik, Martin Hudoklin, Alojzij Košir, Jože Francelj, Alojzij Stare, Janez Ambrožič, Janez Zupančič, Janez Pintar ter Ferdinand Cvar, po 25 centov: Franc Kraljič, Janez Proznik, Adolf Kočevar ter Jože Celar. Vsem darovalcem se po tem potu javno in najprisrčneje zahvaljujemo za darove, ker so nam s tem znatno pomagali. Se enkrat najlepša hvala! — Za odbor: načelnik J. Perdan, blagajnik I. Fajdiga in tajnik I. Ivanc.

PRELESJE. (Smrtna kosa.) V vasi Prelesje (občina St. Rupert na Dolenjskem) je umrl zadnji dan starega leta star fant Alojzij Šalehar. Preživel je vse svoje življenje v svoji rodni hiši, bil je zvest in priden delavec vsem svojim štirim rodovom, ki jih je dočakal. Čeprav je bil le četrt ure oddaljen od postaje, vendar se ni v vseh svojih 85 letih starosti niti enkrat peljal na vlak. Tudi v gostilno ni zahajal. Njegova denarna blagajna se je nahajala večji del na hlevu v slamnati strehi. Bil je povsod priljubljen zaradi svoje poštenosti in mirnega značaja. Blag mu spomin!

RAKA. Odkar je prenehala vsa strankarska politika, je tudi pri nas življenje bolj lepo. Nič več se sosedje tako pisano ne gledajo in ne govore drug čez drugega kakor svoj čas, ko so pošteni obrekovali zgolj iz strankarske zavisti. Zopet se polagoma vrača nekako sam od sebe veliki Kristusov nauk: Ljubite se med seboj! Že v enoletni dobi smo precej napredovali po zaslugi našega m. drega vladarja, ki je s svojim ukrepom vrnil tudi med naše ljudstvo mir in ljubezen. Siti do grla politike smo sedaj kakor prerajeni. Prijateljstvo in bratstvo se vračata tudi po naših domovih in ljudje se spoštujejo v večji meri med seboj. Vse, kar je poštenega in dobro mislečega, gre skupaj. Le na ta način more ljudstvo napredovati in imeti korist, Kristusovi nauki pa tudi večji ugled in moralno oporo. Tudi cerkve se počasi spremenjajo zopet v hiše božje. Ni sicer še povsod tako, da bi se čula v cerkvi le

»Kdor bi nam zdaj kaj ukral, bi svojo glavico prodal!« se je šalil Zidarjev ded. »Škoda, da so nam ti novi gospodarji naložili to šembrano kontribucijo! Naš kmet pač najraje obdeluje doma polje in mu smrdi vozariti francoske potrebščine zastoj po svetu.»

»To je res! Prav imaš! Pa ta pokora rokovnjaška nas nadleguje. Francozovski bi jih že ugnali v kozji rog! Ampak, tu je druga stvar vmes. Rokovnjači so v zvezi s samim rogatcem v peklu. V suknhaj imajo skrite posušene otroške rokce in s temi se napravijo nevidne«, je trdil stari Lipar in stresel iz pipe pepel.

»To pa, to! Greš po cesti, pa zagledaš rokomavha kosmatega, ki ti že od daleč smrdi kakor kozel. Pa si deješ:

»Tale je rokovnjač, ogni se mu možak!«

Pa zaviješ na stranpot in opaziš, da je rokovnjač hipoma izginil. Kar zmanjkalo ga je! Ti si misliš, da je šel na drugo stran in hitiš brezskrbno dalje. Med tem je pa rokovnjač vzel iz žepa rokco, zato ga pa ne vidiš. Mahoma pa čutiš, da ti sega nekdo v žep. Neumno ti je in smešno, saj nikogar ne vidiš, in misliš si, da se ti vse samo tako zdi. Ko pa prideš v mesto ali pa domov in hočeš vzeti iz žepa denar, tedaj šele vidiš, da ga nimaš, da si okraden«, je razlagal sivi Prekov Lojze.

»Da da, pa tale brnški Matevž je tudi zraven. Nikoli ga ne vidiš pri delu. Kadar se prikaže v vas, je pa prazen, kakor bi ga bil iz škatlice potegnil«, pripomni Zalarjev ded.

»Matevž, da, Matevž«, se je nasmehnil Palčkov oče in pokimal s svojo belo glavico. Tako vam povem, da bodo Matevža babnice spravile v grob. Preveč nore za njim, saj meni se tako

zdi. Enkrat je vasoval tudi pri naši Katri. Trapa je zdaj vsa bleda, kakor bi jo bil fant uročil. Menda je tako zaljubljena vanj, da kar cvili. Ne vem, kaj se je šla z njim pogovarjat, saj ima vendar svojega fanta?»

»Ali veš, zakaj je pokramljala z rokovnjačem? To je pač samo zato in prav zato, ker tistega kozastega Toneta ne mara. Menda vsi vaši bolj mislijo nanj kakor pa ona, ki bi res morala misliti. Če bi ji res kaj bilo do Toneta, bi ne odprla rokovnjaču okenca. E, ljubezen je pač kakor štatljiv konj! Ustavi se tam, kjer si človek najmanj misli. Naprej pa ne spraviš mrhe! Čim bolj ga biješ, tem bolj svojeglav postaja. No, pa recite, če ni prav tako z ljubeznijo! Če dva taka zaljubljena norca svariš, tiščita še bolj drug v drugega«, je zaključil svoje modrovanje stari Zidar.

»Menda boš prav imel«, je pritrdil Palčkov ded in se obrnil proti domu.

Ostali so se še dalje pomenkovali o Francozih in rokovnjačih ter o denarju, ki so ga prvi razpisali na rokovnjaške glave.

»Če se pomisli, tale Matevž jo morda res enkrat še skupi. Ženske so čudne. Baš, ker vedo, da je v večni nevarnosti, ga imajo menda še rajši. Pa maščevalne so tudi! Eno bo potegnil, pa si bo šla zaslužiti dobro doto z njegovo glavo«, je dejal stari Gašper in pljunil pred se.

»E, naše Gorenjke so preveč ponosne, da bi hodile ovajat fante. Premočna je njih ljubezen. Če pa dožive nezvestobo, se pač ne maščujejo. Žalostne so in skrivajo se, da še domači komaj vedo, kaj se je zgodilo«, je zagovarjal poštna gorenjska dekleta Zidarjev ded.

Ostala dva sta mu prikimala.

Zazvonilo je poldne. Starci so se odkrili in molili. Nato so urno odhlačali vsak proti svojemu domu.

Med tem, ko so se starci posvetovali pod lipo, je Matevž ležal v hosti Pred dvorom.

Solnce je žarelo visoko na nebu. Pekoče puščice žarkov so se spuščale navpik na rokovnjača. Matevž je ležal na hrbtu. Bil je gologlav. Zaščemelo ga je v očeh. Obrnil se je in se trenutno zagledal v gosto smrekovo hosto. Žarki so rezali črne žametne sence. Vrhovi smrek so smaragdno sijali.

Rokovnjač je ljubil naravo. Z visoke skale, na kateri je ležal, se je polagoma zazrl v dolino pod seboj. Mahoma se je zasmel.

»E, nikoli me ne dobe, ti vragi, nikoli ne!« je zagodrnjal in pričel prešteti denar, ki ga je imel na tleh poleg sebe.

Žarki so se odbijali na srebrnjakih, da so blesteli, kakor bi jih bila očistila zlatarjeva roka.

Rokovnjaču je pa med kovanci zalebdelo pred dušo nežno lice lepe preddvorske hišine Urške.

»Kako lepa je! Pričel sem z njo kakor z vsako drugo. Topel pogled, prijazna beseda in kesneje ljubeč objem. Ampak ona ni zame samo toliko kakor druge. Kakšne globoke oči ima! Zdi se mi, da je njen pogled enak tej zeleneči hosti. Žametne sence migljajo vmes in topli žarki silijo vanjo ter jo ovijajo v smaragdno sinjavo. Tako čudežna in mila opojnost je v očeh tega dekleta! Pa kaj? Kaj hočem? Samo rokovnjač sem, bedni pes, ki čaka konjača, da mu oddrobi glavo!«

božja beseda; tudi naš g. župnik se še ni temu privadil. Politike ne razlaga več, pač pa nas na drug način ošteva, enkrat može, drugič žene, a na predbožično nedeljo se je spravil na nas fante in dekleta. Še sam papež ni toliko mogočen, da bi prevedel fantom v vas hoditi, še manj je mogočen naš g. župnik, da bi to onemogočil. Vedno zmerjanje vsako nedeljo ima baš nasprotni učinek. Siti smo tega. Deset let ste že pri nas, pa se vedno hudujete na nas župljane. Od vednega oštevanja se gotovo ne bo nihče poboljšal. Da morajo fantje in dekleta često hoditi po sodiščih zaradi pregorelega vasovanja, je resnica in je samo zase žalostno poglavje v moralnem oziru, češar je tudi v veliki meri križa gospodarska mizerija. Ni pa to še tako velik greh, kakor je, če nekatere vdove in dekleta same hodijo po sodiščih in iz neznanih razlogov ne povedo za očeta svojih nezakonskih otrok. G. župnik, prosimo Vas, da oštejete enkrat še te, ki se pred Bogom in ljudmi sramujejo svojega očetovstva, potem pa nam privoščite mirnejših pridig. Srečno novo leto čitateljem! Fantje in dekleta raske fare.

LASKO. Državna osnovna šola v Laškem priredi v nedeljo 12. t. m. ob treh popoldne v dvorani hotela «Savinja» novoletno obdarovanje revne šolske mladine. Pred obdarovanjem, ki je uvodna akcija pripravljalega odbora novosnujočega se ženskega dobrodelnega in šolopodpornega društva «Blago srce» v Laškem, nastopijo šolarji s petjem ter šaljivim in drugim sporedom. Vstopnine ni. Vabljeni so vsi občani!

SV. ANDRAŽ PRI VELENJU. Malo zanimivosti iz prijaznega, a od prometa daleč oddaljenega Sv. Andraža je najti v časopisih. Da je pa delavnost gotovih činiteljev bila velika, nam svedoči že za tlakovanje pripravljena cesta, ki je bila celih 30 let le up in nada. Že dve leti se bori za zaslužek precejšnje število domačinov in tujcev na projektirani cesti, ki bo vezala Polzelo z Velenjem in sploh s Šaleško dolino. Zaslužek delavcev je malenkosten: 2-50 Din do 4-50 Din na uro. Življenje delavcev je bilo žalostno. Redka nasejenost ob začrtani progi, oddaljenost trgovin, skrajno neredno izplačevanje mezd, vremenske neprilike so spravile marsikaterega cestnega delavca skoro do obupa. Vsak gre s trebuhom za kruhom; marsikateri delavec, oče več otrok, je

šel, da nese za božič gladojuči družinici težko priborjeni zaslužek, a je imel kljub skromnosti komaj za povratek. — Sadna in vinska letina sta bili slabi. Jablane so rodile le v malem delu Dobriča. Hruške fine vrste so obrodile, a ni bilo kupcev. Ameriška trta je popolnoma odpovedala v veliko izgubo onih, ki se zanimajo za žlahtnost vinogradov. Blagoslovljen je kraj z lepimi sadonosniki, za kar imata mnogo zaslug bivši šolski upravitelj g. M. Levstik in podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva pod predsedstvom župana g. A. Brinovska. O plodonosnem delovanju podružnice piše decembrska številka «Sadjarja». Srečno novo leto vsem čitateljem «Domovine» želi — popotnik.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Šolski upraviteljstvo pri Sv. Jederti nad Laškim je v splošno zadovoljstvo vseh tukajšnjih prebivalcev priredilo 24. decembra za tukašnje šolarje skromno božičnico ter obdarilo z malimi darovi slehernega učenca, a znatneje najrevnejše med revnimi učenci. Vsem darovalcem, ki so pripomogli z denarno in drugo pomočjo k lepo uspeli prireditvi, se izreka pristržna hvala. Posebna hvala pa gre okrajni blagajni v Laškem, hranilnici in posojilnici v Laškem, občini Sv. Krištof, ravnateljstvu Trboveljske premogokopne družbe Huda jama, krajevnemu šolskemu odboru pri Sv. Jederti, dramskemu društvu «Zora» pri Sv. Jederti, gospodu župniku Lončariču, gospodu Golobu in drugim, ki so znatno podprli božičnico. Šolsko upraviteljstvo.

SV. ŠTEFAN BLIZU ŠMARJA PRI JELŠAH. Neki ljudje se zelo zaganjajo v «Domovino» in njene naročnike. Čitajo jo pa radi na pošti ali pa pošiljajo ponjo v Ljudsko knjižnico, da jo potem čitajo. Torej, kdor bi si rad narčal «Domovino», naj to brez skrbi stori. Če jo celo v farovžu čitajo, zakaj bi je mi ne smeli! Vsak stari naročnik naj sedaj ob novem letu pridobi še po enega novega naročnika. Nekateri so to že storili, drugi pa še bodo gotovo njim sledili. Le pogumno na delo za našo ljubo «Domovino»! Vsem naročnikom «Domovine» in čitateljem tega lista kakor tudi članom Javne ljudske knjižnice želimo prav srečno in veselo novo leto!

RADMIRJE. Prosim, g. urednik, za par vrstice prostora v «Domovini», da se oglasimo tudi mi

iz te male, a čedne vasice. Ob božičnih praznikih smo se res zelo zabavali s čitanjem priljubljene «Domovine». Pregledovali smo tudi druge tednike in dnevniške ter ugibali, katere liste bomo naročali in zopet katere zavrnili sedaj ob novem letu. Pa se z ugibanjem nismo bavili dolgo časa, ker smo soglasno sklenili, da ostanemo pri naši zabavni, zanimivi in poučni «Domovini», ki po vsej pravici zasluži, da izrečemo iskreno zahvalo g. uredniku in vsem, ki so dosedaj objavljali v «Domovini» romane in druge spise, ter jih vljudo prosimo, da nam še za nadalje ostanejo zvesti. Poudarjamo zlasti: dokler se bo g. Soteščan oglasal v «Domovini», ne bo manjkalo novih naročnikov. Bog naj živi g. Soteščana!

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU OB DRAVI. Za odmor sem se odločil prepotovati lepe Slovenske gorice, se seznaniti s tamošnjimi šegami in navadami ter se prepričati o dobroti vinske kapljice, ki slovi po vsej Evropi. Ubral sem jo po zapuščeni poti iz Ljutomera proti Središču. Po blatni stezi prispem na krasen grič, ki slovi zaradi lepe prirodne lege in pristnega ljutomerskega daleč na okoli. Po trudapolni hoji sem jo izmučen mahnil v prvo gostilno ter se okrepčal z dobro pijačo, ki me je prav ogrela. Po okrepčilu sem šel v prijazno cerkvico, da se pomolim Bogu ter da izvršim svoje verske dolžnosti. Lepa pridiga, krasno petje in verska opravila me niso motila pri molitvah, dokler ni prišel mož s puščico v roki in me dregnil s čevljem ob stran. Prav prijazni so sicer vsi tukašnji običaji, edino navada nabiratelja s puščico se mi vidi malo čudna. Dreganje na levo in desno s čevlji je po mojem mišljenju kolikor toliko indijanski izgovor. G. župnika prosimo, da morda preskrbi možu palčico, da bo lahko pomolil puščico verniku pod nos, kakor se to godi drugod. — Popotnik.

HAJDIN PRI PTUJU. V nedeljo 29. decembra so se peljala po večernicah tri dekleta, Angela Ogrizkova ter sestra Lojzika in Frančka Školiberjevi, na sprehod. Ker so se dekleta malo pozno vrnila domov, so bila okarana. Karanje si je pa Frančiška tako vzela k srcu, da je poiskala octovo kislino in napravila pet požirkov. Nesrečnica je takoj padla na tla. Poklicali so duhovnika, ki je nesrečno dekle spovedal in ji dal sveto popotnico. Zjutraj je prišel zdravnik, ki je

Žalost se je zazrcalila na Matevževem zarjavelem obrazu. Pa je zamahnil krepko z roko in se hotel brezskrbno zasmejati. Njegov smeh pa je bil trd, raskav.

Spomina ni mogel odpoditi. Pred njegovo dušo je zalebdela slika prejšnje noči.

Kakor maček se je spustil z visokega oreha. Pred dvorom na grajsko streho in zlezal na podstrešje. Odtod je prispel v hišo.

Uršika, ki ni slutila, da je njen fant rokovernjač, mu je pred dnevi sama povedala, kje imajo grajski spravljani denar. Splazil se je v tisto tretjo sobo na koncu hodnika. Ključavnico je počasi izrval. Delati je moral dokaj previdno, kajti v prvi sobi je spal naglušni oskrbnik Miha. Smrčal je tako močno, da je kar piskal v dva cepa. Poredni Matevž mu je pri slovesu pokrnil na glavo prazno denarno vrečico.

Starega oskrbnika bi tisto jutro kmalu zadel mrtvoud. Letal je okoli in norel ter vpil, da je vlomljeno v zadnjo sobo in ukraden ves denar. Na glavi mu je pa bingljala denarna vrečica.

Ko je odzvonilo Pred dvorom poldne, je potegnil Matevž iz žepa kos kruha in suho klobaso. Urno se je lotil skromnega kosila in ga kmalu pospravil. Pretegnil se je parkrat in izginil globlje v hosto.

Rokovernjači so imeli glavno skrivališče v Črnem grabnu, kjer so vedno taborili. Povsod okoli so pa imeli svoje špilje in jame. Po hostah, ki so jih poznali še kot pastirji, so si kar sami pripravili skrivališča, kjer so lahko prebili nekaj časa, če so bili preveč oddaljeni od skupnega doma.

Tudi Matevž je zlezal pri neki skali v grmovje. Dospel je v jamo, ki je bila dobro skrita. Nič ni bilo v njej. Rokovernjač je pa v mračnem kotu izbrskal kmalu majhno rovnico. S to rovnico je odgrebel prst in v jamico odložil naropani denar ter jo spet zasul. Rovnico je takoj nato spet skril v kotu, iz katerega je naposled privlekel malo zelenko žganjice. Napravil je krepak požir in steklenko položil nazaj. Sklepalo, bi se iz vsega tega, da fant tu večkrat ostaja. Reš je imel Matevž tujak svoje skrivališče, kadar je šel na sestanek z lepo ljubico Uršiko, ki mu je prirasla tako močno k srcu.

Rokovernjač je naposled zvil svoj suknjič skupaj, ga položil pod glavo, se vlegel in kmalu zaspal.

Tisto jutro je v preddvorski graščini graščak zašleševal svoje uslužbenke.

Oskrbnika Miho je hotel kar zapreti. Ko je pa zagledal prepadeni obraz starca, je bil prepričan, da je možak nedolžen. Postavil ga je pred zrcalo in mu pokazal njegovo pokrivačo, radoveden, kaj bo starec storil.

Miha se je kar sesedel: «Milost, milost, žlahtni gospod!» je zajavkal. «Nedolžen sem, popolnoma nedolžen! Moja nesreča je, da sem gluha kakor zemlja. Razbojnik je pač vedel, da slabo slišim in se je s tem okoristil.»

Graščak se je jezil. Sicer je imel svoje bogastvo še drugje skrito in je rokovernjač odnesel le majhen del. Jezilo pa je graščaka, da si kdo drzne položiti roko na njegov denar. Zaslišal je vse družinčad. Izpraševal je vsakega, če je videl kakšnega sumljivega tujca postopati okoli graščine.

Ko je zaslišal Uršiko, se je vmešal hlapec Cenc. Fant je bil šepast in grd. Poleg tega je bil pa tudi hudoben in klepetav. Bil je znan babjek in tudi za Uršiko je vedno lazil. Dekle ga je parkrat napodilo kar z metlo. Zdaj je pričel govoriti:

«Milostljivi gospod! Veste, tale Uršika ima fanta. Morda je tisti ulomil?»

«Kakšnega fanta imaš, Uršika?» je vprašal graščak.

«I, od Brkinov je doma. Prav čeden je in postaven. Pa rad me ima. Poročila se bova», je dejala Uršika v zadregi povešenih oči.

«E, e, gospod, milostljivi gospod! Meni se pa kar zdi, da tisti fant smrdi po rokovernjačih. Boste videli, tisti je imel svoje prste vmes in nihče drugi!» je hitel Cenc.

«Ne gobezdaj, sirota šlevasta! Sam gobec te je», se je zjezil graščak in vprašal Uršiko, ali ima njen fant posestvo.

«Tega pa ne vem. Nikoli mi ni povedal. Saj nisva mnogo govorila. Tako zamišljen je in kar čuden se mi zdi včasih», je odvrnila deklica.

«Če ga dobro ne poznaš, se pazi! Pusti ga raje pri miru!» je svetoval graščak in ni več silil v dekleta. Takoj je spoznal, da Uršika sama ničesar ne ve.

(Dalje prihodnjik.)

Zanimiva ura.

Jaka: «Ali gre Vaš ura prav?»
Janez: «Da in ne. Treba jo je pač razumeti.»
Jaka: «Kako mislite?»
Janez: «Kadar kaže $\frac{3}{4}$ na 12 in bi je pol 11, bo čez 10 minut $\frac{3}{4}$ na 5.

dal dekle prepeljati v mariborsko bolnico. Frančiška se je še sama umila in oblekla ter sedla v avto. Bilo ji je žal, da je napravila tako lahkomiselnost, a je bilo vse prepozno. Tudi v bolnici ji niso mogli več pomagati. Smrt ji je prerežala po ponovno opravljenih verskih dolžnostih ait življenja v 17. letu starosti. Frančiška je bila vrlo in prijazno dekle. Njenega pogreba se je udeležilo zelo mnogo ljudi. Lep poslovilni nagovor je imel g. župnik in pevski zbor ji je zapel žalostinke. Bodi pokojnici ohranjen najlepši spomin, žalujoči rodbini pa naše iskreno sožalje!

ROGAŠEVCI. Izobraževalno društvo v Rogoševcih je priredilo pred kratkim igro «Ženitev», ki je pod režijo šolskega upravitelja g. Černija prav dobro uspela. Še večkrat!

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

PREDPRIPRAVE ZA POMLADNO SETEV.

Sedaj je čas, da delamo načrte za prihodnjo setev in da pripravimo vse potrebno za njeno pravočasno izvršitev. Pred vsem je važno, da na podlagi dosedanjih izkušenj in uspehov kakor tudi glede na današnji kmetijski položaj preudarimo, v kakem obsegu kaže pridelovati posamezne sadeže in kako bi bilo izboljšati dosedanje pridelke. Da igrajo pri tem važno vlogo tudi dobra semena in umetna gnojila, je več kot jasno. Važno je vprašanje, ali in kako je povečati pridelek krme, da lahko izboljšamo našo živinorejo, bodisi govedorejo ali pa rejo svinj, ki pomeni za naše kraje in razmere važno pridobitno panogo. Če nameravajo posamezniki uvesti menjalno travništvo in slabe, opešane travnike preorati, je treba že letošnjo pomlad skrbeti za nadomestek krme iz tiste travnika, ki ga hočejo prihodnjo jesen preorati in čez par let zopet na novo obsejati. Sicer ostanejo eno leto brez pridelka. Marsikje bo kazalo naše travnike predelevati in na ta način zboljšavati, da pridemo tudi pri nas do večjih uspehov v živinoreji.

Ko smo si načrt za pomladno obdelovanje njiv in travnikov zamislili in sestavili, je treba, da sestavimo tudi načrt za priskrbo potrebnega semena in gnojil in da vse te potrebnosti ob pravem času naročimo, ne pa še le takrat, ko je setev pred nosom. Semena, ki jih ne moremo doma pripraviti, je čimprej naročiti. To velja zlasti za deteljna in travna semena, prav tako pa tudi za pesno in drugo seme. Ravno tako je treba že sedaj skrbeti, da pridemo ob pravem času in dosti zgodaj do umetnih gnojil, kajti nekatera gnojila je trošiti že v prvem početku pomladi, preden začne trava zeleneti. Umetna gnojila so poklicana, da nam pomagajo pri povzdigi našega kmetijstva. Da se jih bomo prav posluževali, je potrebno, da delamo z njimi še nadaljnje poskuse, kajti dognano je, da smo v tem pogledu še silno nevedni in da potrebujemo še mnogo praktičnega pouka, ki ga lahko črpamo iz takih gnojilnih poskusov, ki jih naj vsak za svoje razmere napravi. Te poskuse je toliko lažje izvajati, ker daje kmetijska družba v to potrebnost gnojila tudi zastoj, tako da nas nič ne stanejo, če pristanemo na njene pogoje.

Za pomladno setev moramo poleg semena in umetnih gnojil pripraviti tudi potrebno orodje. Zato je že sedaj vse orodje pregledati in popraviti, da ne bo pozneje nobene zamude. Ker je na dobrem orodju veliko ležeče, je prav, da pridemo sčasoma povsod do dobrih železnih plugov, kakor jih rabijo danes že po vseh naprednih krajih in kakor jih vidimo tudi že pri nas v rokah naših boljših kmetovalcev. Dobro orodje pomeni polovico uspeha!

VARSTVO PROTI ZIMSKEMU MRAZU.

Mraz ne ugaja nobenemu bitju, zaradi tega prestane tudi vsa rast v prosti naravi, kakor hitro nastopi mrzlo vreme. Kakor je toplota potrebna

in blagodejna življenju, tako je mraz odvraten in škodljiv, posebno če nimamo nobenega pravega varstva, pa naj bo to zunaj na planem ali pa v notranjih prostorih naših gospodarskih stavb.

Pred ostrim mrazom morajo biti zavarovane naše posetve in razne druge rastline, kakor tudi naše živali in ljudje. Poglejte, kako zavarujejo vrtnarji svoje rastline pred mrazom! Ne le, da pokrivajo in odevajo svoje gnojne grede, svoje rastlinjake in prosto stoječe rastline, ampak oni tudi kurijo svoje silnice, da obvarujejo svoje rastline pred slabimi vplivi mraza in pred pozebo. Njivske posetve varuje pa snežena odeja, da ne trpijo tolike škode. Po mrzlih shrambah je pa tudi skrbeti s pokrivanjem, da ne trpi krompir in drugo korenstvo škode. Lanska zima nas je o tem dovolj poučila in prepričala.

Varstvo potrebuje po zimni pa tudi naša živina, saj ni vseeno, ali je hlev mrzel ali pa gorak. V mrzlih hlevih nam živali ne morejo uspevati in dajati koristi. To velja še posebno za mlade živali. V takih hlevih se živali — če tudi na videz utrjene — slabo počutijo, kar poznamo lahko na tem, da postanejo na zunaj bolj mršave in kosmate in da nam po drugi strani dajejo tudi manj užitka. Namesto da bi se krma obračala pred vsem v mleko in meso, se obrača za proizvodnjo toplote, od česar nimamo nobene prave koristi. Veliko krme se na ta način zavrže, ker nam nič ne zaleže.

Zato bodi naša skrb, da vzdržujemo sedaj po zimni naše hleve zadosti gorke. Ker mora živina hlev sama greti, je važno, da niso hlevi preveliki in preveč izpostavljeni zimskemu mrazu s svojimi slabimi stropi ali pomanjkljivimi stenami. Slabi hlevi naj so v zimskem času dobro zadelani. Hleve same je pa v tem času dobro zapirati, kakor tudi okna, razen v času, ko jih je treba dnevno zrati.

Kakor po hlevih je treba skrbeti za potrebno toploto tudi po svinjaki, posebno če so leseni in poškodovani ali pa lahko zidani. Take svinjake je treba v zimskem času opaziti s koruzno in drugo slamo, da jih varujemo pred mrazom. Prašič potrebuje ravno tako gorke prostore kakor goveja živina, zato se po mrzlejših legah in planinskih krajih svinjaki nameščajo tudi po govejih hlevih. Res ima prašič bolj trdo kožo kakor jo ima goved, toda za plemenske in mlade prašiče je treba za bivanje in ležanje dosti toplih prostorov.

Potrebno toploto v zimskem času pa ljubijo in potrebujejo tudi vse druge domače živali in je za nje tudi skrbeti, da ne zamrznejo.

Ljubljanski sejmi za kožuho

Tudi starejši ljubljanski meščan se spominja na vsak prvi ponedeljek meseca januarja po sv. Neži, ko so hodili lovec iz vseh krajev bivše Kranjske, Štajerske, Koroške, Primorja, Istre, Hrvaške in Dalmacije po ljubljanskih ulicah z najraznovrstnejšo kožuho in jo nudili ljubljancem in doblim kupcem na prodaj. Zbirali so se po raznih ljubljanskih gostilnah, pozneje na dvorišču Balkana in mešetarenja, prerakanja ter vpitja je bilo dovolj, kar je pokazovalo živahno kupčijo. Seveda pa je bil promet majhen, saj je šlo pri kupčiji navadno le za posamezne komade.

Meseca januarja 1925. pa je ta tradicionalni sejem že pokazal resno lice. Njegovo organizacijo je prevzela v svoje roke uprava Ljubljanskega velesejma s sodelovanjem Slovenskega lovskega društva v Ljubljani, odnosno Lovske zadruge, in prenesla tržišče v svoje razstavne prostore. Z uspešno propagando je te sejme založila z veliko množino dobrega blaga, pridobila poleg domačih tudi inozemske kupce ter tako koncentrirala ponudbo in povpraševanje na eno mesto. Vsako leto od tedaj so se tu vršili ti sejmi, včasih tudi dvakrat do trikrat za povrstjo v eni sezoni.

Letos bo ta običajni sejem sv. Neže za kožuho vseh vrst na prvi ponedeljek in torek po sv. Neži, to je 27. in 28. t. m.

Tudi letos bo došlo mnogo resnih interesentov, domačih in inozemskih. Zato je dolžnost vsakega zaveznega lovca, predvsem pa člana Slovenskega lovskega društva, da pošlje vse to leto pridobljene kože «Divji koži», Ljubljanski velesejmu. Vsakdo naj se zaveda, da je moč samo v slogi in da bodo napredovali samo v medsebojni podpori.

Kože lahko oddaste že sedaj. Vsa tozadevna pojasnila daje «Divja koža» v Ljubljani. S 25. t. m. pa bo sprejemanje kož zaključeno.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Na ljubljanski blagovni borzi so pomajali 7. t. m. (postavljeno na slovensko postajo; za 100 kg): pšenico, baško, po 247/50 do 257/50 Din, moko «0» po 375 do 380 Din, turščico, baško, umetno posušeno, po 185 do 187/50 Din.

VINO. Kupčija se počasi razvija. V okolici Šmarja pri Jelšah plačujejo liter vina po 5 do 8 Din po kakovosti.

HMEJ. V Žatcu na Češkoslovaškem so se cene malo popravile. Povpraševanje po blagu je precej živahno, toda nerazprodane zaloge so male. V Nürnbergu v Nemčiji so cene nespremenjene.

Cene tujemu denarju

Da zagrebški borzi smo dobili zadnje dni v valutah za:

1 dolar okrog 56 dinarjev;

dne 7. t. m. v devizah za:

100 francoskih frankov 221/14 do 223/14 Din;

1 dolar 56/28 do 56/48 Din;

100 italijanskih lir 294/39 do 296/39 Din;

100 češkoslovaških kron 166/78 do 167/58 Din;

100 avstrijskih šilingov 793/56 do 796/56 Din;

100 madžarskih pengov 987/65 do 990/65 Din;

100 nemških mark 1346/50 do 1349/50 Din.

Novoletni pozdravi

Žalkova. Slovenski fantje in mošje, zaposleni na Hrvaškem v gozdovih, želimo g. uredniku in vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine» srečno novo leto: Alojzij in Jože Gornik (Gora pri Sodražici), Alojzij, Anton in Ivan Debeljač, Anton Mohar in Alojzij Lovšin (Loški potok), Franc Knaus (Ravne), Jože Sraj (Topol), Franc Zakrajšek (Rumarsko pri Novi vasi), Franc Ruparčič (Travna gora pri Sodražici), Jakob in Anton Daler (Velike Bloke), Jože in Alojzij Drobnič, Fr. Košir (Retje), Josip Mohar.

Hamborn-Neumühl. Srečno in veselo novo leto vaščino vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in bralcem «Domovine» naslednji člani tukajšnjega društva «Samopomoč» (Selbsthilfe), ki je bilo ustanovljeno pred osmimi leti in ga od začetka vodi predsednik Anton Šneiden, doma iz St. Pavla pri Celju. On je že od leta 1891 v Nemčiji, pa je še vedno zavezanec Sloveni, zvest čitatelj «Domovine», katero je doslej razdeljeval na 50, v novem letu pa že na 40 članov svojega društva. Torej lepe pozdrave! — Anton Šneiden, Ivan Šneiden iz Griž, Jernej Guzej in Anton Verdov iz Galicije pri Celju, Alojzij Pečar iz Grobelnega, Josip Marinko iz Hrastnika, Josip Toplak iz Griž, N. Bruderman s Planine, Peter Topolšek iz St. Petra pri Celju, Josip Fušnik in Jakob Oevirk s Planine, Franc Kranjc iz Konjice, Marija Marašek iz Griž, Alojzij in Marija Grass, Franc Vozel in Jakob Gale iz Zagorja, Franc Duh s Studenca, Anton Jurhar z Zidanega mosta, Franc Kužel iz St. Janža, Matija Tičar iz Domžal, Filip Eržen iz Idrije, Ivan Bizjak, Josip Sket, Marko Planko, Josip Praznik, Franc Prešker, Franc Cvetko, Franc Felle, Martin Koren in Karol Golob.

Winnipeg (Kanada). Slovenci, bivajoči v Winnipegu v Kanadi, želimo vsem Slovincem in Slovenkam, zlasti prijateljem in znancem, srečno novo leto: Lojze Bukovec, Peter Geršič, Franc

Fišter, Franc Filola (Semič), Franc Mehak, Polde Frček, Maks Malesič (Metlika).

Sandon (Kanada). Želim vsem bralcem «Domovine» srečno in veselo novo leto. Zlasti aaj bo novo leto srečno tovarišem lovcom. Tudi tu se zabavamo z lovom na raznovrstno, Vam nepoznano divjačino. Se enkrat vsem skupaj vse najboljše v novem letu in na veselo svidenje. — Anton Krašovec.

Naši na tujem

«DOMOVINA» IN SLOVENSKI IZSELJENCI.

Številni dopisi, ki jih «Domovina» vsak teden prejema iz tujine, pričajo, kako močno se je naš ljudski tednik priljubil onim rojakom, ki so morali po svetu za kruhom. Radi jo čitajo, ker prinaša vsakršno novico in zanimivo povest. Tega so naši rojaki v tujini najbolj željni.

Ker se «Domovina» zaveda, kako važna naloga ji pritiče s tem, da dragim rojakom v tujini in njihovim družinam od tedna do tedna nudi za nimivo štivo v materinščini in ker je potrebno, da naši ljudje dobijo z listom čim ožjo zvezo, je uredništvo «Domovine» sklenilo, da uvede v listu posebno zaglavje pod naslovom «Naši na tujem», kjer se bodo dragi rojaki lahko oglašali s svojimi dopisi, poročili in željami. Od časa do časa pa bomo na tem mestu prinašali tudi poučne članke, ki se bodo nanašali na življenske zadeve naših izseljencev.

Priporočamo se torej dragim rojakom v tujih deželah, da se pridno oglašajo. Dopisi pa naj bodo stvarni in samo taki, ki lahko koristijo vzajemnosti med izseljenci in domovino. Nikar torej kakih pesnarnosti ali razprtilj! — Najlepše poročilo nam pošljite v tujini pošto.

uredništvo «Domovine».

DRUŠTVO «BRATOVSKA LJUBEZEN».

V zadnji številki «Domovine» smo priobčili sliko treh najstarejših članov slovenskega pevskega in podpornega društva «Bratovska ljubezen» v Hombergu-Hochheide v Porenju. Ti so: predsednik Pavel Kožel, ki vodi društvo že 24 let, Ivan Bajde, ki sta društvena člana že od ustanovitve. Vsi trije so doma iz Zagorja. Ker je društvo eno naših najstarejših v Nemčiji, zasluži, da se ga naknadno spomni tudi «Domovina». Proslava 25letnice se je vršila lani v juniju. Prišla so bratska društva od blizu in daleč in razvil se je na glavnem trgu krasen sprevod, kateremu je na čelu stopala homberska godba. Udeleženci sprevoda so končno napolnili veliko dvorano pri Danielsu, kjer so se vršili slavnostni nagovori. Posebno lepe čestitke je izpregovoril predsednik Zveze Pavel Bolha. Pevsko društvo «Bratovska ljubezen» je zapelo več pesmi, ki so slovenske rojake globoko ganile in prevzele tudi številno navzoče nemške goste. Končno se je razvila zabavna veselica, a naslednji dan — kakor je v Nemčiji navada — so se slavitelji jubileja zopet zbrali k domači zabavi, pri kateri so rojakinje pridno stregle s kavo, čajem in pecivom. Tamošnji nemški listi so zelo lepo poročali o tej znameniti proslavi. A kakor je «Domovina» nedavno zabeležila, sta naš generalni konzul in izseljeniški komisar iz Düsseldorfa na proslavi 1. decembra v Recklinghausnu izročila predsedniku Pavlu Koželu krasen svilen trobarvni trak za zastavo društva «Bratovska ljubezen».

NAŠI V KANADI.

Creighton Mines, 9. decembra.

Tu je zapadel debel sneg in hud mraz je zavladal kakor lansko leto pri nas doma. V Creightonu nas je mnogo Slovencev. Pred par dnevi se je tu ponesrečil naš tovariš Franc Lovšin, doma iz Brež pri Ribnici. Usodnega dne je kopal v rudniku in pri delu mu je padel kamen na glavo, ga onesvestil ter spodbil še v prepad (šut), da si

je zlomil levo roko nad komolcem. Pri nesrečnem padcu si je odbil še nos in spodrjo čeljust. Težko ranjenega so odpeljali v bolnico, na kar je čez dva dni v hudih mukah preminul. Ponesrečene si je že pred par leti zlomil desno roko v zapestju. Bil je dober mož, skrben oče in zvest tovariš, tako da ga bomo težko pogrešali. Zapušča ženo in dve leti staro hčerko. Bil je organiziran v Delavskem podpornem društvu. Spremili smo ga na zadnji poti ter mu želimo, naj mu bo lahko tuja zemlja!

K novemu letu želimo tudi vse najboljše našim svojcem, znancem ter vsem čitateljem «Domovine».

Franc Tanko.

DOMAČE NOVOSTI

* **Rojaki dan 24. Vel. kralja Marja** so to praznovali danes v četrtek s slovesnimi službami božjimi, ki jim bo prisostvovalo osebje državnih oblastev in uradov. V ta namen bo v ljubljanski stolnici sv. Nikolaja ob 10. slovesna pontifikalna maša z zahvalno pesmijo, po kateri se bodo opravile svečane molitve za kraljico. Vsi državni uradi in javna oblastva naj razobesijo na svojih poslopijih državne zastave.

* **Poklonitvena deputacija slovenskih občin** bo odpotovala v petek 10. t. m. v Beograd. Od Nj. Vel. kralja bo sprejeta v nedeljo 12. t. m. ob 17-30.

* **Ustanovitev finančnega inspektorata v Mariboru.** Dravska finančna direkcija v Ljubljani razglasa, da je z odlokom ministrstva za finance ustanovljen finančni inspektorat v Mariboru, ki je začel poslovati 1. t. m. Ta inspektorat bo zaenkrat reševal vse posle, ki zadevajo neposredne davke bliske mariborske oblasti, izvenisti odmero družbenega davka in kazenske zadeve po čl. 142. zakona o neposrednih davkih. Stranke, ki spadajo v področja davčnih uprav v Celju, Dolnji Lendavi, Gornji Radgoni, Gornjem gradu, Konjicah, Ljutomeru, Mariboru, Murski Soboti, Ormožu, Prevaljah, Ptuj, Slovenski Bistrici, Slovenjgradu, Šoštanju in Smarju pri Jelšah, se torej opozarjajo, naj naslavlajo vse vloge prej navedenega značaja, ki so jih dosedaj naslavljele na finančno direkcijo v Ljubljani, oddelek za ska finančna direkcija, finančni inspektorat v Mariboru.

* **Zlato poroko** sta praznovala v Mariboru višji revident južne železnice v pokoju g. Fran Blažon in njegova soproga Josipina. Pet desetletij je minulo, odkar živita v najlepšem sožitju. Jubilanta sta za svojo visoko starost še vedno zdrava in čvrsta. Zakonca imata dva sina, od katerih je Franjo postajni načelnik v Dravogradu, Davorin pa davčni uradnik v Konjicah. Oba sta navdušena sokolska delavca in Jugoslovenci. Jubilantoma še mnogo let!

* **Uradni dnevi komisarja za agrarne operacije v Mariboru**, ki so se doslej vršili vsak prvi četrtek v prostorih mariborskega oblastnega odbora, se bodo po odredbi komisije za agrarne operacije v Ljubljani vršili odslej vsako prvo soboto v mesecu, in če je ta dan praznik, prihodnjo soboto od 10. do 13. ure v prostorih sreskega načelnika v Mariboru, levi breg.

* **O kulturi in produkciji lanu** bo predaval v nedeljo 12. t. m. ob 10.20 v Radiu Ljubljana g. Anton Šinkovec, podjetnik, Grosuplje pri Ljubljani.

* **Zanimiv nebesni pojav** je opazoval nekdo, kakor beremo v «Jutru», v petek 3. t. m. med pol 11. in 12. uro. Na nebu se je utrnila zvezda, ki je bliskovito švignila proti jugu, nato se je ustavila in pričela nihati, sprva zelo hitro, nato počasneje, nakar je naredila skok visoko navzgor, nato globoko dol in zopet visoko gor, pri tem pa je zavila tudi na desno, levo in je zopet nihala, nakar se je ustavila in po kratki dobi znova pričela svoja čudna vijugasta pota. Ves čas je močno utripala in se bolj in bolj manjšala, dokler ni slednjič izginila. Utrnjena zvezda je padla, kakor razlaga ta pojav pisec

v «Jutru», v območje privlačne sile nekega drugega svetovnega telesa in je zadobila pospeševalno gibanje zaradi njegove privlačnosti. V pričetku premočrtno, nato pa nihajoče. Zvezda je dobila zaradi pospeševanja vedno večjo hitrost ter se je bližal privlačni masi. Na svoji poti, sprva premi, nato krivi, se je morala izogibati drugim manjšim svetovnim telesom, ki je zaradi svojega premalega pospeška na njo niso mogla popolnoma privleči nase, povzročila pa so, da je morala stopiti iz svoje preme poti v krivuljasto ter s tem povzročiti nihanje v raznih smereh. Bilo je videti zaradi silne oddaljenosti, da nima v ravnini, iz dejstva, da je postajala vedno manjša, pa sklepamo, da se je od nas bolj in bolj oddaljevala in da je to bila njena strahovito hitra vožnja po nezakonitih zverženih potih tja, kamor ne more niti naša fantazija — v neskončnost, kjer ne vemo za njeno usodo.

* **Tečaj o knjigovodstvu in kalkulaciji za koncesionirane stavbne obrti.** Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani priredi štiritjedenski tečaj o knjigovodstvu in kalkulaciji za koncesionirane stavbne obrti (stavbenike, zidarske in tesarske mojstre, izvzemši kamnoseke in vodnjakarje). Tečaj se bo vršil v Ljubljani v drugi polovici januarja, odnosno v februarju, in sicer v popoldanskih in večernih urah po tri dni v tednu. Razen knjigovodstva in kalkulacije, specialno v stavbni stroki, se bo v okviru tega tečaja priredilo predavanje, ki naj v teku par predavalnih ur seznaniti stavbne obrtnike tudi z glavnimi obrtnimi in davčnimi predpisi, predpisi o sklepanju pogodb ter o zavarovanju in zaščiti delavcev. Opozarjamo na ta tečaj, ki bo osobito koristen onim stavbnim obrtnikom, ki doslej še niso imeli priložnosti obiskovati kakšnega tečaja. V tečaju bodo predavali med drugim tudi strokovnjaki, ki kot stavbni obrtniki poznajo snov tudi iz lastne prakse. Prijave za udeležbo s točnim naslovom prijavitelca je poslati najkasneje do 20. t. m. neposredno Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Sprejmejo se v tečaj po razpoložljivosti prostora poleg stavbnih obrtnikov tudi pomočniki, ki so dovršili najmanj štiri leta prakse. Podrobnejše obvestilo glede začetka tečaja, glede učilnine itd.

* **Nova pivovarna v Laškem.** Silno zantmanje je zavladalo širom Slovenije za snujočo se pivovarno v Laškem. Kakor čujemo, prihajajo od vseli strani ponudbe na podpis delnic in od povsod vprašanja v različnih, pivovarne se tičočih zadevah. Pojasniti se mora posebno, da pivovarna ni izključno stanovsko gostilničarsko podjetje, čeprav so to akcijo pričeli gostilničarji, marveč bo pri njej v veliki meri udeležen tudi negostilničarski kapital. Bojazen glede konkurence od strani drugih pivovarn nima podlage, ker se gostilničarji, ki imajo največji interes na pivovarni, zavežejo, da bodo jemali pivo izključno le v novi gostilničarski pivovarni.

* **Tečaj za mizarsko luženje na Bledu.** Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani priredi v prvi polovici februarja na Bledu tečaj za mizarsko luženje. Tečaj bo trajal tri dni. Poučevalo se bo luženje raznovrstnega mehkega in trdega lesa, pri čemer se bodo uporabljala najnovejša lužila po najmodernejših receptih. Udeleženci bodo dobili tudi navodila glede nabave lužil in pregled receptov za njih sestavo. V tečaj se sprejmejo predvsem mojstri, po razpoložljivosti prostora pa tudi pomočniki z daljšo prakso. Prijave s točnim nastvom prijavitelca je poslati najkasneje do 20. t. m. neposredno Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Podrobna pojasnila dobe prijavitelci neposredno.

* **Celoletni mlekarsko-sirarski tečaj.** Uprava mlekarske šole v Škofji Loki obvešča interesente, da bo otvorila 1. februarja letos četrti celoletni mlekarsko-sirarski tečaj. Vzdrževalnina znaša na zavodu mesečno 750 dinarjev; prosilci izven Dravske banovine plačajo k temu še 1000 dinarjev šolnine za ves tečaj. Prosilci, ki žele obiskovati tečaj ob svojih stroških, naj

vlože takoj prošnje za sprejem pri ravnateljstvu zavoda, oni pa, ki si obetajo podpor, naj vložijo prošnje za podporo pristojnim banknim upravam, odnosno ministrstvu za kmetijstvo in vode. Podrobnejše podatke o sprejemu na zavod in o učnem načrtu zavoda prejmejo interesentje pri pristojnih banknih upravah in pri upravi mlečarske šole v Škofji Loki.

* **Popravek.** V zgodbi o zlikovcu Moletu je bilo pisano, da je Mole lani obstrelil orožniškega kaplarja Ignaca Jelovška, kar pa je pomota. Točno je, da je orožniški kaplar obstrelil Moleta.

* **Pregled oseb, ki izgube invalidnino.** Minister vojske in mornarice je odredil, da se osebe, ki po novem invalidnem zakonu izgube pravico za prejemanje invalidnine zaradi tega, ker so ocenjene z manj kot 30 % nesposobnosti za delo, morajo ponovno pregledati glede njihove sposobnosti, oziroma omejene sposobnosti za vršenje vojaške službe kot osebnih obveznikov. Pregled se mora izvršiti tako, da se za sedaj izvrši pregled onih oseb, ki so iz občine v neposredni bližini kraja, kjer so štabne komande polkovnega vojnega okrožja, osebe iz oddaljenih občin pa se bodo pregledale, ko se bodo vršili nabori. Temu pregledu se morajo podvreči vsi oni invalidi, ki so ocenjeni z manj kot 30 odstotno nesposobnostjo za delo in so bili rojeni leta 1881. ali pa prej.

* **Novice iz Gorenjega Logatca.** Pišejo nam iz Gorenjega Logatca: Silvestrovanje v Sokolskem domu se je tudi letos izvršno obneslo. Zbrano je bilo samo domače občinstvo, ki je tudi v resnici prišlo na svoj račun; kajti smeju ni bilo ne konca ne kraja. Na sporedu so bili šaljivi prizori ter dve enodejanki. Vse prav dobro podano. V takem razpoloženju slovo od starega leta pač ni bilo težko. Tukajšnji Orel je prenehal obstajati, kar ni prišlo od svojega nastanka v Sokolski družini Jugoslavije. Svoje imetje je Orel že pred meseci odstopil Ljudski pošojilnici v Logatcu. Ni pa dvoma, da bo polagoma marsikak dosedanjí Orel pristopil k Sokolu kraljevine Jugoslavije, ki se je ustanovil kot viteška organizacija za telesno in moralno vzgojo državljanov. — Ali hodite poslušati radio v Sokolski dom?

* **Smrt 104letnega moža.** Na Prestranku pri Postojni je umrl te dni gosp. Janez Klemen, ki je dosegel visoko starost 104 let. Pokojnik je bil gospodar in prijeten družabnik, zaradi česar je bil med ljudstvom zelo priljubljen. Blag mu spomin!

* **Poskušen samomor.** Na novega leta dan zvečer je na Kralja Petra cesti v Celju v svoji sobici v samomorilnem namenu izpila večjo količino raztopljenega strihnina 22letna prodajalka Marica, ki je bila uslužbena pri svojem stricu, prodajalcu južnega sadja. Ko so domači opazili obupno dejanje mladenke, so nemudoma poklicali na pomoč zdravnika dr. Hočevarja, ki je odredil takojšen prevoz mlade kandidatke smrti v celisko bolnico. Tam so ji izprali želodec in se nahaja že izven nevarnosti. Vzrok poskušnega samomora ni znan.

* **Zmrznil v snegu.** Še pred novim letom se je izpod Ljubljane pri Poljčanah podal od doma bivši premožni posestnik in vinogradnik, prevžitar pri svojem sinu, 80letni Kegu, da bi obiskal svojega zeta, ki je dobre pol ure daleč v svoji zidnici kahal žganje. Zet Kacjan je s svojim tastom prebil ves dan in mu je zvečer, ko se je zmrznilo, še prigovarjal, naj ostane pri njem, da se ne bi ponesrečil na ledeni poti. Tast, izredno čil možak, pa se je vendarle napotil proti domu. Več dni ga doma niso pogrešali, ker so mislili, da je ostal pri zetu. Pozneje pa, ko so se domači in zetovi sestali, je postalo vsem jasno, da se je morala zgoditi nesreča. Po daljšem iskanju so našli starega moža zmrznjenega v Hauptmanovem grabnu. Gotovo je starel na ledu padel, omedlel in potem zmrznil. O kakem napadu ne more biti govora, ker je bila njegova gotovina nedotaknjena in je mož imel daleč naokrog samo prijatelje.

* **Poleg ogljenice zgorel.** V bližini vasi Dolnje Tople rebri so našli te dni oglarja Alojzija Mešeta strašno ožganega in mrtvega poleg njegove

ogljjenice. Komisija je ugotovila, da je morala biti kopa slabo napravljena in da so iz nje ubajajoči plini omamili nesrečnega oglarja, da je postal žrtev plamena, ki je šinil iz kope. Pokojnik je bil priljubljen mož.

* **Smrtna žrtev streljanja z možnarji.** Na sveti večer je umrl v bolnici v Slovenjgradcu mladenič Franc Prosečnik iz Topolšice, ki se je nedavno na obeh nogah močno obstreil pri streljanju z možnarjem. Ker ni dopustil, da bi mu eno nogo odrezali, je moral zaradi nastalih komplikacij še tako mlad pod zemljo. Tragična usoda pokojnej Prosečnika bodi resen opomin vsej mladini, ki se tako lahkomiščno rada ukvarja ob raznih prilikah s streljanjem z možnarji.

* **Pri vožnji čez Savo utonil.** Malo pred novim letom je utonil v bližini železniške postaje Sava železniški delavec, 28letni Jože Grabnar iz Zaučnika, občina St. Lambert. Grabnar je bil uslužben pri progovni sekciji Zagorje in je bil usodnega dne zaposlen na progi Sava—Zagorje. Po končanem delu je šel z nekim prijateljem onkraj Save, kamor sta se pripeljala z Gerčanovim brodom. Zvečer sta se vrnila in naprosila brodarja Gerčana, da ju prepelje nazaj čez Savo. Ko so prišli v bližino kraja, je Grabnar najbrže mislil, da je brod pri kraju in je skočil namesto na zemljo v vodo. Seveda ga je voda takoj zakrila. Brodar in prijatelj sta čula samo par klicev na pomoč, potem pa je vse utihnilo. Prestrašena sta nekaj časa iskala truplo ob obrežju ali brezuspešno. Pokojnik je bil sin uglednega posestnika in župana šentlambertskega g. Josipa Grabnarja. Tragična smrt splošno priljubljenega mladeniča je vzbudila globoko sočuvstvo z nesrečno družino.

* **Nesreča pri streljanju.** V mali vasi Škocjan pri Daku so fantje ponesrečili v streljanjem iz možnarja odhod starega in prihod novega leta. Fantje pa niso znali prav ravnati s smodnikom ter so možnar preslabo zamašili. Posledice so bile, da se je možnar razletel. Trije fantje pa so obležali na tleh z razmesarjenimi obrazi. Ponesrečeni fantje so 17letni Valentin Capuder, njegov brat 16letni Jože Capuder ter njun 23letni sosed Anton Merkužic. Najhuje je poškodovan Valentin Capuder. Tudi Anton Merkužic je prejel nekaj poškodb. Vsa tri so za pomoč klicali na telefon. Poklicali je rešilni avto iz Ljubljane. Ta je res kmalu prišel in odpeljal vse tri ranjene fante v ljubljansko bolnišnico.

* **Samomor mladega trgovca.** Te dni so našli na postaji Verd poleg glavnega tira železniške proge Trst—Ljubljana v praznično obleko oblečeno možko truplo. Glave ni bilo pri telesu ter je kljub iskanju niso mogli najti. Pri preiskavi trupla so ugotovili, da je mrtvec doljenjegaški trgovec Peter Pirc. Ugotovljeno je dejstvo, da je izvršil Pirc samomor, kar priča poslovilno pismo na sestro, ki so ga našli pri nesrečniku. Pri njem so dobili tudi nekaj denarja. Povožil ga je, kakor sodi železniško osebje, najbrže nočni brzi vlak iz Trsta na Dunaj. Kaj je gnalo mladega, simpatičnega moža v prostovoljno smrt, ni mogoče s sigurnostjo ugotoviti. Pokojnik je bil doma z Gomilškega v Savinjski dolini.

* **Samomor invalida.** Te dni so našli 38letnega invalida Jerneja Šeska v njegovem stanovanju v Židovski stezi v Ljubljani sredi sobe obešenega na precej visoko stojalo. Obešenec je bil sključen in je skoro sedel pri tleh. Pokojni Šešek je bil poročen, vendar je njegova žena živeła ločeno od njega v Bukovici pri Vodicah, odkoder je bil doma tudi on. Iz listkov, ki so ležali raztreseni po mizi, je bilo razvidno, da je šel nesrečnik prostovoljno v smrt zaradi družinskih neprilic. Komisija je vzela v svoje varstvo dve pokojnikovi hranilni knjižici, glaseči se skupno na okrog 24.000 dinarjev. Tudi pri sebi je imel nekaj nad 1000 dinarjev gotovine.

* **Divji prašič v trboveljski okolici.** Na Štefanovo je zasledil rudniški nadgledar gospod Arhar v svojem revirju na Reki divjega prašiča. Obvestil je o tem rudniškega obratovodjo gosp.

inž. Widro, ki je v naglici zbral nekaj lovcev in se podal z njimi v revir, da napravijo lov na redko žival, ki je menda le slučajno zašla v trboveljske gozdove. Žival je med tem že zbežala, pustila pa je za seboj popolnoma sveže sledove in se je dobro poznalo, kje se je valjala po snegu. Nekaj dni nato so opazili prašiča na Sv. Planini v bližini hiš, kamor je prišel iz reških gozdov čez Štarkljev hrib. Od tod je krenil najbrže v zagorsko kotlino.

* **Lahkomiselnost.** V Dolenji Topli rebri so si fantje izmislili kaj čudno zabavo. Plesali so do pozne noči v neki hiši. Za konec pa so se hoteli posladkati s pijačo: nalili so v lonec liter žganja in vrgli v ta liter pol kilograma sladkorja. Vse skupaj so dali v odprto peč. Hoteli so, da bi žganje zavrelo. Ogenj v peči pa je ukrenil drugače: obližnil je žganje, ki je zagorelo e svetlemodrim plamenom in ga poglaval visoko pod strop. V hipu so se vnele deske na stropu. Nastal je ogenj. Fantje so ostrmeli, nato pa so začeli vsi preplašeni gasiti ogenj. Šele po dolgem trudu se jim je posrečilo, da so ga udušili. Malenkostna neprevidnost bi stala fante lahko nepregledno mnogo, kajti hiša, v kateri so rajali, je stala sredi vasi.

* **Poskušen samomor.** V ljubljansko splošno bolnico so pripeljali 32letnega rudarja Antona Klemenca iz Hrastnika. Klemenc se je sprl v družini in se zaradi tega ustrelil. Nameraval si je v samomorilnem namenu pognati kroglo naravnost v srce, vendar se je k sreči zadel nekoliko pod srcem. Navzlic temu pa je njegovo stanje izredno nevarno.

* **Vol se ponesrečil.** Pred dnevi se je v Lomu pred Tržičem zgodila čudna nesreča, ki je zahtevala za žrtv vola. Neki posestnik ima nizak blat. Ob njem je volačen v strop precej palilo luknja. Žival je bila najbrž precej lačna in je začela gledati, kje bi se dobilo kaj za želodec. Vol se je vzel s prednjima nogama po steni in vtaknil glavo v luknjo. Skozi to luknjo navadno mečejo seno živali v jasli. Ker pa je vol imel precej velike roge, ni mogel potegniti glave nazaj. Potem mu je pa na steni spodrsnilo in vol je obvisel. Ko je čez nekaj časa prišel gospodar in videl obešenega vola, ga je skušal rešiti. Začel mu je žagati roge a nreden je končal delo. Je žival že mrtva?

* **Dolarje je ukradel.** Nedavno so v Ljubljani aretirali Stanka Kaiserja, bivšega čevljarkega pomočnika. Fant je že od nekdaj vaje pohajkovanja in brezdelja. Star je šele 25 let, pa je bil že devetkrat kaznovan in je presedel v ječi skoro dve leti. V poslednjem času se Kaiser ni več drževal v Ljubljani, temveč se je potepal po deželi, kjer je iskal raznih tatinskih prilik. Ko ga je policija slednjič prišla v neki gostilni v okolici Sv. Križa, so našli pri njem nekaj nad tisoč dinarjev v našem denarju, pod podlogo njegovega suknjiča pa 145 ameriških dolarjev. Policija je dobro vedela, da si Kaiser dolarjev ni pridobil na pošten način. Vendar je Kaiser zanikal vsako nepošteno dejanje, dokler ni slednjič povedal, da je denar našel v vlaku, kjer je padel iz žepa nekemu neznanu. Seveda pa so vedeli izkušeni možje na policiji, da je tudi to prazen izgovor. Vtaknili so Kaiserja v zapor in čakali, da prispejo poročila z dežele. Na podlagi vesti v novinah se je te dni res oglašil na policiji neki možak z Dolenjskega, ki je povedal, da so pri Kaiserju najdeni dolarji najbrž last njegovega strica Antona Moharja, ki je prišel šele nedavno iz Amerike. Pred dnevi namreč se je Mohar nahajal v neki gostilni v Žalni. Tam se mu je pridružil mlad človek, ki je ves čas silil vanj in se sploh izredno sumljivo sukal okrog že precej dobrovoljnega strička. Če čas pa je neznanec izginil in je Mohar nenadoma pogrešil dobro rejeno listnico, v kateri se je nahajala večja vsota našega denarja in pa šop dolarjev. Moharjevemu odposlancu so na policiji pokazali Stankovo sliko in on je, ker se je takrat tudi sam nahajal v omenjeni gostilni, takoj spoznal dotičnega vsiljiveca, ki je tiščal v njegovega strika. Stanko Kaiser je oškodoval Moharja skupno baje za

okrog 80.000 Din, ki jih je po veliki večini že zapravil.

* **Požig v Jaršah.** Na novega leta dan okrog 9. zvečer je začelo goreti v listnjaku gostilne Franca Valjavca v Zg. Jaršah. Domači so ogenj z velikim trudom udušili. Ob polnoči pa je začela goreti šupa na vrhu strehe. Ogenj se je z neznanstveno hitrostjo razširil na pod in zraven stoječi hlev. Ker v Jaršah ni gasilnega društva, so poslali s kolesom nekega fanta v Radomlje, da je obvestil o požaru tamošnje gasilce. Med tem časom so prihiteli bližnji sosedje na pomoč in rešili, kar se je rešiti dalo. Kmalu pa je prišlo radomeljsko gasilno društvo, hitro stopilo v akcijo in obvarovalo s svojo motorno brizgalno vsaj stanovanjsko hišo, katero so že objemali plameni. Živino razen krave so rešili, zgorelo pa je mnogo orodja. Da je bil ogenj dvakrat podtaknjen, je gotovo. Za požigalcem ni sledu.

* **Razni vlomi.** V trgovino Franceta Ločnikarja v Arclinu v bližini Vojnika je bil izvršen nedavno izredno drzen vlom. V tamošnji okolici sta se pojavila že pred dnevi dva sumljiva moška, ki sta se oglašila na predvečer vloma tudi pri Ločnikarju. Ker sta bila videti precej nevarna, so ju kratko odslovili, na kar sta izginila. Iz trgovine je zmanjkalo okrog 40 metrov črnega sukna, 20 srajc, več dežnikov, 8 pletenih jopic, 50 metrov belega platna, moški površnik, razne jestvine, več škatel cigaret in čokolade ter nekaj kovanega denarja. — V Trbovljah je nekdo pokradel raznim delavcem obleko, čevlje, perilo in drugo. Tatvine je nujno osumljen 26letni fant, ki je po dejanju pobegnil. — V župnišče v Sv. Petru pod Svetimi gorami je vlomil te dni neki Anton K., doma iz tamošnje okolice. Tat si je nabral že precej raznih vrednosti, vendar so ga pri tem zalotili uslužbenci in ga prepodili. Med begom je moral tat odvreči marsikako stvar, tako da je oškodoval župnika le za okrog 100 Din vrednosti.

* **Pobegle dečko.** Vdova Franja Dežmanova, stanujoča na Cesti v Mestni log v Ljubljani, je prijavila, da je neznanokam pobegnil njen 13letni sinček Hinko Podpečan. Dečko, ki je sicer v oskrbi vzgojevališča na Kodeljevem, je prišel za praznike domov na počitnice. Od doma je pred dnevi izginil in ga odtlej domači niso več videli. Dečko se najbrže potika kje po deželi. Hinko je za svojo starost dobro razvit. Oblečen je v sportno obleko, na glavi ima čepico ter je rjavih las in takih oči.

* **Detomor v celjski okolici.** Na novega leta jutro so šla dekleta iz vasi Pečovje pri Štorah k maši na Teharje ter našla v snegu trupelce novorojenčka ženskega spola. Dekleta so o ne navadni najdbi nemudoma obvestila orožniško postajo v Štorah, ki je uvedla poizvedbe za nečloveško materjo.

* **Pijani fantje so ga napadli.** V ljubljansko bolnico so pripeljali iz male hribovske vasi Javorje posestnika Gorjanca, ki je v Pajkovi gostilni postal po nedolžnem žrtv vinjenih fantov. Fantje so se med seboj sprli ter začeli svoj spor reševati z noži. Ranili so tudi gostilničarko Alojzijo Pristopčevico. Njej je prišel na pomoč Gorjanec, ki je dobil od podivjanih fantov hude rane po obrazu in rokah. Gostilničarka se zdravi doma, Gorjančevo stanje pa je bilo zaradi izgube krvi precej nevarno. Od fantov so dva že aretirali.

* **Predržna tatvina.** Ko je te dni na večer prišel mizarški mojster g. Janko Šmid do svojega stanovanja v hiši Marije Konstantinove v Škofji Loki, se mu je takoj dozdevalo sumljivo, da so vrata njegove sobe odprta, čeprav jih je pred svojim odhodom v delavnico, ki jo ima v sosednji hiši, dobro zaklenil. Še večje pa je bilo presenečenje g. Šmida, ko je s kratkim pogledom po sobi ugotovil, da je ob času njegove odsotnosti gospodarila po obešalniku in v omari tuja roka, ki mu je odnesla dokaj obleke. Zmanjkala je dobro ohranjena črna obleka, temnosiva suknja s plišastim ovratnikom in druga suknja temnejše barve, dežni plašč in siv klobuk. G. Šmid je tatvino prijavil škofjeloškemu orožniku, vendar bo drznega tatu težko izslediti, ker manjka njim vsaka sled. Ker se utegne zgoditi, da

bo vlomilec skušal spraviti ukradeno blago v denar, se vsakdo svari pred nakupom.

* **Sirov pobalin.** Na večer na novega leta dan sta se pred Rojčevo hišo pod Ivančno gorico kepala mladi avtomobilski podjetnik Rafael Simčič in Gaber Bršnak s Hudega. Nenadoma se je pojavil še ne 20letni Polde Kavšek iz Mleščevega in se pognal s klicem «auf biks» v Bršnaka. Ko je Simčič opazil, da se zaganja Kavšek v prijatelja, je hotel temu pomagati, v tem trenutku pa ga je že z odprtim nožem napadel Kavšek. Ker je Simčič videl, da se noža ne bo ubranil, je stekel, a mu je na spolzkem snegu spodrsnilo in padel je tako, da ga je Kavšek došel in ga na tleh ležečega pričel obdelovati z nožem. K sreči je imel Simčič še toliko prisotnosti duha, da se je v snegu prevalil, z levo roko prestregel vbodljaje ter si s tem rešil življenje. Vse se je zgodilo s tako naglico, da je Simčič, ko mu je prišel tovariš na pomoč, le še zakričal: «Beživa, zaklal me je», nakar sta stekla pred pobesneležem v Rojčevo hišo. Ker je bila nevarnost izkrvavitve, je g. Rojc ranjenca takoj z avtom zapeljal k zdravniku, ki mu je zažil rane. Po dejanju se je sirovež pojavil v sosednji gostilni, kjer se je samozavestno hvalil: «Sedaj sem pa Simčiča razrezal.» Gostje pa, čim so se prepričali, da je Kavšek govoril resnico, so zverinskega junaka spravili iz gostilne in ga na cesti temeljito premlatili. Zadevo ima v rokah orožništvo.

* **Strašne posledice alkohola.** V Polani v Prekmurju so Štefanovo obhajali prav veselo. Igrali, plesali so in pili brez konca. Vino, večinoma šmarnica, je kmalu storilo svoje. Nekateri so izgubili razsodnost. Posebno dva kmeta sta ga imela precej pod klobukom. Začela sta se prerekat. Prerekanje se je za nekaj trenutkov spremenilo v pretep. Eden je pograbil motiko, ki je stala v bližini, drugi pa neko drugo orodje. Nesrečnika sta z vso besnostjo udrihala drug po drugem, dokler oboji ni obšla kri in sta omagala. Namlatila sta se do smrti. Eden je že pokopan, drugi pa je gotovo tudi že izdihnil. Splošno je znano, da povzroči največ zločinov šmarnica. Zadnji čas je, da se ji napove neizprosna boj!

* **Hjudje, ki trpe na otežkočeni telesni potrebi** in ki jih radi tega mučijo krvno prenapolnjenje trebuha, pritisk krvi v možgane, glavobol, močno utripanje srca, dalje, ki trpe na boleznih dančne sluznice, fišurah, hemeroidnem zamotku, fistulah, jemljejo za iztrebljenje črevesa zjutraj in zvečer po četrtinko **Franc Jožefove grenčice**. Vodilni zdravniki kirurških zavodov izjavljajo, da se poslužujejo **Franc Jožefove grenčice** po operacijah z najboljšim uspehom. Franc Jožefova grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Nepozabna prijatelja

Zadnja nedelja pred Božičem. Mladi, komaj nad tridesetletni družinski oče Jaka Hrenovec je otožno sedel pri mizi. Sredi sobe se je igralo troje malih otrok, petletni Jakec, triletna Katinka in še ne dveletni Joško. A žena Katinka je sedela poleg peči in lupila krompir za južino.

Dolgo časa je vladal molk med zakoncema, naposled spregovori mož:

«Tako žalosten in v takih skrbih še nisem bil, kakor sem to leto. Dokler me ni zadela nezgoda v gozdu, ko sem se usekal pri tesanju tramov, je že še šlo. A kaj bo sedaj? Pa še nečesa ti ne smem več prikrivati. Prav včeraj, ko sem bil sam doma, je prišel Jakec in mi povedal, da se bomo morali izseliti iz njegove bajte, ker mu še nisem mogel plačati najemnine. Kaj bo sedaj? Denarja nimava... Nič drugega ne bo, kakor da nas bodo vse postavili na cesto v zimo...»

Katinka je odnehala z delom; tudi ona je nekaj časa kar brez misli zrla skozi okno, kjer je videla, kako pada sneg venomer dalje... Ko tako premišljuje in premišljuje, reče naposled:

«Nikar ne obupaj! Še se dobro spominjam, ko si mi dostikrat pravil, kako se je vam godilo v vojni gori v Tirolah; tam si imel zvestega prijatelja — ime sem že pozabila —, ki si ga nevarno ranjen obvezal in odnesel na varno. Pravil si tudi, da je bil ta tvoj nepozabni prijatelj bogat in da je velik posestnik v obližju Kranja. Kaj pa, če bi se sedaj k njemu zatekel; gotovo ti bo pomagal vsaj v prvi sili.»

Potrti mož se je razveselil teh ženinih besedi, vstal je izza mize, počasi šel k svoji ženi in jo ves vesel objel:

«Ljuba Katinka, dostikrat si me že rešila v stiskah s svojim bistrim razumom, tudi sedaj upam, da me boš, a ne samo mene temveč vse nas! Ta moj prijatelj, ki sem ga rešil gotove smrti, je Joško Strniša. Kar do njega se bom podal! Samo kje naj vzamem denar za vlak?»

«To ti preskrbim jaz! Kdaj se pa misliš odpeljati?»

«Precej jutri zjutraj. Kje boš dobila potreben denar?»

«Bodi brez skrbi!»

Po skromni južini je žena odšla v vas k svoji nekdanji prijateljici Grčarjevi Lenici, ki je bila še vedno dekle in šivilja. Prav vse ji je potožila, pa ji je dala v zastavo svojo srebrno žepno uro, samo da ji je posodila potreben denar za možovo vožnjo.

Zelo zadovoljna je bila, ko se je na večer povrnila k možu in ljubljanim otrokom.

Še z mrakom v prihodnjem jutru se je Jaka Hrenovec odpeljal k svojemu vojnemu tovarišu.

Poldne je zazvonilo, ko je Jaka izstopil na zadnji postaji ter začel počasi korakati proti domovanju svojega prijatelja. Zelo težko je hodil; noga, ki se je usekal vanjo, še ni bila popolnoma zaceljena, a poleg tega ga je še oviral pri hoji južni sneg, ki ga je bilo za več kakor dve pedi na debelo.

Ko tako hodi, ga dojde voznik s kolesljem.

«Dober dan, mož! Kakor je videti, težko hodite. Če ste namenjeni še daleč, lahko prisedete!»

Jaka se je peljal in dobre pol ure zatem je že izstopil pred lepim Strniševim domom.

Strniševi so baš južinali, ko jih je pozdravil Jaka.

Mladi gospodar Joško je od veselja poskočil izza mize in objel svojega nepozabnega tovariša-rešitelja:

«Bog te živi, Jaka! Vendar si me enkrat obiskal, to je lepo, a zakaj te tako dolgo ni bilo? Mislim sem že, da te krije črna zemlja, ker nisi dal nobenega glasu od sebe.»

Mnogo sta si imela povedati stara vojna tovariša, sedeča za mizo in vživajoča okusne klobasice krvavice.

Tako dobre volje sta bila, da sta se še spomnila tiste zbadljive pesmi, ki so jo zložili vojni trpinji kranjski Janezi:

Revna res je naša soba,
s sajami je malana.
Notri ni noben'ga poda,
pa tuč' okna n'benega.

Zdaj se čas nam približuje,
ko menaža se deli.
Spet se vsakdo pritožuje,
nad menažo se jezi.

Juha čista kakor vod'v,
sedem ričetov na dnu.
Vsak je dan enaka moda,
od zabele ni sledu.

Vsak soldat 'ma delo svoje;
eden kuri, drugi poje,
tretji bije si uši...
A te vojske konec ni!

Vse prekmalu je starima prijateljema mineval čas. Kajpak sta jima družino delala tudi Joškova ženka in stari Joškov oče preužitkar.

Naslednji dan je Joško peljal svojega nepozabnega tovariša na postajo. Prijazna Joškova žena je moževega prijatelja dobro obložila z raznimi jestvinami. Ker sta morala prijatelja še čakati na vlak, sta ga čakala v bližnji gostilni in je Joško pri tem stisnil Jaki še nekaj stotakov:

«To imaš, Hrenovec za prvo silo. Nikdar te ne bom pozabil! Saj ti ne morem poplačati tega, kar si storil zame v Tirolah, ko si me z nevarnostjo lastnega življenja rešil. Na pomlad pa prideš z družino k meni!»

Ob prihodu vlaka sta se zvesta prijatelja še enkrat prav iskreno poslovila in si želela srečne praznike. Dasi sta bila oba stara vojaka, sta vendar imela solzne oči.

Prvo, kar je storil Hrenovec, ko je došel s postaje k otrokom in ženki, je bil vzklík:

«Ti si nas rešila, draga ženka!»

Na pomlad pa se je preselil Jaka z vsemi svojimi k zvestemu prijatelju.

Anton Stražar.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

KAJ VSE JEDO LJUDJE.

Kakor imajo dežele različno podnebje, različno rastlinstvo in živalstvo, tako so tudi prebivalci primorani, hraniti se z najrazličnejšimi jedmi. Če presojamo hrano, ne smemo pozabiti ene okolnosti, ki je jako malo znana: v vročih in vlažnih deželah imajo jedi čisto drugačen okus kot pa v deželah zmernega pasu. Tako ohrani od vseh pitomih živali le prašič isti okus, celo boljši je kot pri nas, medtem ko imajo druge živali v takih krajih večkrat prav zoprn okus. Tem boljše so tam divje živali, ki so pri nas neužitne. Tako je ponekod tigrovo meso silno priljubljeno jed. Iz istega vzroka so tam priljubljene ostro začinjene jedi, ki so za nas neužitne. Tako ponekod potresajo sir in druge jedi s poprom.

Sicer pa je bil in ostane glad najboljši kuhar. V vojskah, posebno ob dolgotrajnih obleganjih so ljudje jedli podgane in miši; vrabci in vrane pa so bili prava slaščica. Stvari, ki so bile prej neužitne, so jedli ljudje s poželjenjem. O tem nas je dovolj poučila zadnja vojna.

Če se kdo izmed nas čudi, ko sliši, da jedo otočani Južnega morja posebno radi lisice in jazbece, je to nevednost, kajti tudi pri nas ima jazbečevo meso navdušene jedce. Zlasti prekajeno nekaterim prav izborna diši. Tudi oslovo meso je užitno. Bogati Rimljan v starem veku Mecen je silno rad jedel oslovo meso. Kancler Franca Prvega, francoskega kralja, Ant. Duprat, je tudi jako čislal oslovo meso. Ničesar ni rajši jedel, pri tem pa se je tako odebelil, da je moral dati mizo v polkrogu izrezati, da je imel treh dovolj prostora. Po njegovi smrti je tudi ta moda prenehala.

V prekomorskih deželah jedo skoro vse divje živali. Te pa se vse drugače pripravljajo, kot si predstavljajo naše kuharice. Med njimi so nekatere posebno slastnega okusa, tako na primer gazele in antilope. Posebno dobro diši tudi bivolovo meso. Celo kuhan slonov rep je priljubljena jed. Tudi velblodovo meso je dobro in užitno. Brazilci jedo papige, razne hrošče in opice.

Evropca obide zona, ko sliši o teh nenavadnih jedeh ali če pride sam v položaj, da jih je primoran uživati. Nenavadnega se človek vedno brani. Koliko je pri nas ljudi, ki jih ne pripravijo do tega, da bi jedli konjsko meso, dasi vedo, da je mnogo ljudi, ki so nele primorani segati po tej cenejši hrani, ampak jo tudi prav s slastjo uživajo.

Vse jedi so stvar osebnega okusa. Povsod se dobe ljudje, ki radi jedo to ali ono jed, ki je drugim ogabna.

Nekje sem čital navodilo, kako pripravljati juho iz hroščev in neka nemška pesem iz dobe osvobodilnih vojn pripoveduje, kako so se francoski vojaki naslajali na neki juhi, v katero je po

nepazljivosti gospodinje palo polno ščurkov. Ko je drugi dan hotela to popraviti s tem, da je dala vojakom izborni govejo juho, jini ta ni prav nič dišala. Vsi so zahtevali juho, kakor so jo jedli prejšnji dan.

Kitajci in Samojudi jedo deževne gliste. Znani pa so tudi primeri, da so tudi Evropanci cenili to jed jako visoko.

Takih primerov bi lahko še mnogo našli. Iz vseh se vidi, da je naša hrana jako različna in da igrajo tu važno in odločilno vlogo: podnebje, navada in v nemali meri tudi okus posameznega človeka.

KAJ JE NIKOTIN:

Narodna pesem poje, da je tobak sladka travica. Marsikomu je res, a od vsega početka gotovo ni bil. Kdor še ni nikdar kadil, temu je kajenje zoperno. Vsi kadilci bodo priznali, da jim prva cigareta ni bila nikak užitek. Čez malo časa pa so se temu strupu tako privadili, da jim je postalo kajenje prava potreba.

Da pa človek tudi brez tobaka lahko živi, nam priča že dejstvo, da navada kajenja ni niti tako stara. Do leta 1560., ko je francoski poslanik v Lisaboni Ivan Nicot (izgovori Nikó) uvedel po njem imenovano rastlino nikotiano kot zdravilo, je bil v Evropi tobak neznan.

V tobaku pa ni samo nikotin. Tudi še ni prav dokazano, da je prav nikotin tista snov, ki dela kajenje prijetno. Vendar pa moramo reči, da je glavni strup v tobaku nikotin. V eni cigari je 100 do 150 miligramov nikotina. Če pomislimo, da že 200 miligramov tega strupa umori odraslega človeka, moramo priznati, da je v tobaku povprečno precej velika množina nikotina. Vendar pa pri kajenju pride le malo odstotkov nikotina v naše telo, ker bi se morali sicer vsi kadilci zastrupiti. Vkljub temu pa kajenje ni tako nedolžna stvar. S prekomernim kajenjem se lahko hudo zastrupimo. Pojavi nikotinskega zastrupljenja so: bledolčnost, potenje, omotica, cedjenje slin, neenakomerno bitje žile, bljuvanje, driska. Zelo pogosti so pojavi kroničnega zastrupljenja, ki nastane zaradi neizmerne kajenja. Nikotinu pripisujemo povapnjenje žil in s tem v zvezi nagnjenost za srčno kap, oslabljenje sluha itd. Zelo pogosta posledica je, da ne moremo spati, da nam oslabi spomin, vid in da postanemo boječji. Tudi bolezn v želodcu in črevesju so zelo pogoste. Mnogokrat izgubi zastrupljenec z nikotinom tek do jedi, a kmalu nato občuti silen glad.

Težko je odvaditi ljudi od kajenja; ta strast je vse preveč ukoreninjena. Komur pa je kaj do zdravja, ta bi smel pokaditi kvečjemu tri lahke cigare ali deset cigaret na dan.

A še na nekaj bi kadilci ne smeli pozabiti: na prazen želodec je zelo škodljivo kaditi. Vdihavanje dima v pljuča bi morali popolnoma opustiti, sploh pa kaditi le lažje vrste tobaka in se kajenja pri najmanjšem prehladu popolnoma vzdržati.

Še nekaj! Starejših ljudi ne bomo odvadili kajenja; zato pa bi morali skrbeti bolj za mladino in ne dovoliti kajenja doraščajočim mladim ljudem, ker pomeni za mladino nikotin oviro telesnega in duševnega razvoja.

Razpasla se je grda navada, da kadé tudi ženske. Če je nikotin tako škodljiv že močnejšemu moškemu telesu, kako nevarnejši je šele šibkejši ženski!

OTROK SE STRAHU ŠELE NAUČI.

Silno greše starši, ki strašijo svoje otroke z vsem mogočim ter tako že v nežni mladosti zastrupijo človeka z boječnostjo.

O strahu zelo zanimivo razpravlja neki angleški dušeslovec, ki pravi med drugim: Ni nobenega razloga, da bi se otroci bali več nego dveh stvari, in še ti dve nista resni. Skoró vsak otrok pride na svet s prirojenim strahom pred močnimi zvoki in pred izgubo opore, to se pravi s strahom, da bo padel. Poskusi na mnogih otrocih so pokazali, da dete med 4. in 6. mesecem drugega strahu sploh ne pozna. Ako se boji otrok tudi drugih stvari, so krivi odrasli. Ko sem pro-

učeval sanje otrok, sem ugotovil, da ima 25 odstotkov otrok do 8. ali celo 9. leta strahotne sanje, v katerih se prikazuje navadno bavljav. Tudi sanje o živalih se pri otrocih pogoste.

Otrok verjame vse, kar mu odrasli pripovedujejo. V neposlušnem otroku, katerega strašimo z bavljavom, se razvije strah, ki škodljivo vpliva na njegovo poznejše življenje. Otrok ne misli na strah samo čez dan, temveč tudi ponoči se mu vidi, da ga strah preganja. Neprirojeni strah otroka pred stražnikom je navadno posledica dejstva, da odrasli istovetijo oko postave z bavljavom. Strah pred temo je pri otrocih zelo pogost in tako ukoreninjen, da se ga niti v poznejšem življenju ne odresejo. Če roditelji pravilno vzgajajo svoje otroke, ni nobenega razloga, da bi se te vrste strah pojavil pri otrocih. Če se mati sama boji teme, se jo bodo bali tudi otroci.

Imel sem znanca profesorja, ki je s svojo ženo skrbno vzgajal otroke. Oba sta pazila, da so jih dobro vzgojene pestunje stalno nadzorovale. Posledica je bila, da se ni noben otrok bal teme. Profesorjevi prijatelji so sledili temu primeru in tudi njihovi otroci se niso bali teme. Tako je nastala cela kolonija otrok, ki so se posmehovali svojim tovarišem, ker so se bali teme. Na tem primeru vidimo, da lahko strah pred temo pri otrocih sploh preprečimo. Nekateri trdijo, da pri-nese otrok na svet strah pred kosmatimi živalmi in da se ta strah razširi tudi na kosmato blago otroške obleke. Dokazov za to pa nimamo mnogo. Res je pa, da se otroci pogosto boje živali in da se jim o njih rado sanja. V nekaterih primerih lahko ugotovimo izvor tega strahu.

Otrok ima rad živali, boža jih in vleče za rep, včasih pa ravna z njimi tudi kruto. Če se igra otrok s tujim psom, se lahko zgodi, da pes zarenči ali srdito zalaja, tako da se otrok prestraši. Posledica tega je, da se začne bati vseh psov. Ta strah se lahko razširi na vse živali in potem ga je težko izbiti otroku iz glave. Najboljši način, kako ozdravimo prestrašenega otroka, je, če se vpričo njega igramo s pohlevnim psom. Spočetka bo otrok nezaupljiv in ga nikakor ne smemo siliti, da bi se sam igral s psom, kajti s tem bi se njegov strah še povečal. Če se pa poskus posreči, kar se zgodi skoro vedno, bo zanimanje otroka za psa povečano in prirojena ljubezen do živali bo končno zmagała. To lahko traja dolgo, toda trud se vedno izplača. Strah pred tigri in levi, o katerih se otrokom rado sanja, nastane na drug način. Otrok morda sliši v cirkusu leva tuliti in to mu potem ne gre iz spomina. Otroci pa redko vidijo divje zveri, zato ta strah pri njih ne traja dolgo.

Zanimiv pojav sem opazoval pri nekem otroku, ki je imel rad vse živali, pogleda na zajca pa ni prenesel. Čim smo prinesli v kuhinjo živega zajca, je začel otrok neusmiljeno plakati. Noben njegov bratec se zajca ni bal. Mati je sklenila pregnati otroku ta strah in pustila je njegove bratce, da so se dan za dnem igrali z zajcem. Strahopetni bratec je stal v kotu in dolgo se ni upal približati se zajcu. Nekega dne je pa le zbral ves svoj pogum in pobožal zajčka. Posihmal se je igral z zajčkom tako rad kakor njegovi bratci.

Strah pri otrocih je, kakor rečeno, posledica napačne vzgoje. Če se mati boji teme, bliska ali groma, ne sme vpričo otrok o tem nikoli govoriti, sicer postanejo plašni tudi otroci. Prav tako vzbudi mati v otrocih strah za lastno zdravje, če govori vpričo njih vedno o svojih boleznih. Treba je pa opozoriti otroka na vse nevarnosti, katere mu prete v življenju. Dobro je, če se otrok boji ognja ali prehoda čez močno z vozili natrpano ulico. Tudi je dobro, da se boji nevarnega psa ali druge nevarne živali. Toda ta nagon samoobrambe nikoli slabo ne vpliva na otroka.

× Sodomu so baje našli. Osem kilometrov od Mrtvega morja so nedavno odkrili razvaline neznanega starega mesta. Učenjaki menijo, da gre za mesto Sodom, ki jo je po svetopisemski zgodbi upepelil Bog zaradi njene pregrešnosti z Gomoró vred.

ŽENSKI VESTNIK

KAKO JE TREBA KUHATI KAVO.

Skuhati kavo, to zna vsaka gospodinja, ampak skuhati res dobro in okusno kavo, to pa zna le malokateri. Zato naj podamo tu malo nasveta, kako je treba kuhati kavo pravilno.

Ko zavre krop, ga odmakni, da preneha vreti, nato šele zakuhaj cikorijo, ki jo pa moraš zdrobiti, ne vreči v kosih v krop. Takoj nato stresi v krop še zmleto kavo in pomakni lonec zopet na sredo ognjišča. Pri tem pazi, kdaj začne zopet vreti. Takrat premešaj kavo in ko prične kipeti, lonec takoj odstavi. Kava sme namreč samo enkrat prevreti.

Ko si lonec postavila na kraj, prilij h kavi eno malo zajemalko mrzle vode in lonec pokrij.

V petih minutah se je kava očistila, to se pravi, da se je usedla gošča na dnu. Kavo odcedi nato v drugo posodo, goščo pa prekuhaj. To odcejeno prekuhano kavo pa porabi, da zopet zakuhaj na njej svežo kavo in cikorijo.

Prekuhane gošče pa tudi ne meči proč, ampak jo porabi za gredice kot gnojilo cvetlicam.

Za kuhinjo

Goveje meso na laški način. Eno kilo govedine (od stegna), ki si ji odstranila kožice in loj, potolei, prevleci malo s špehom, posoli in popraj. Kozo dobro namaži z mastjo ali pa s sirovim maslom, položi noter meso, dodaj dva lovorjeva lističa, eno celo olupljeno čebulo, štiri žbice, pol korenine zelene, žlico paradižnikove mize (poleti pa sveže paradižnike) in čašo rdečega vina. Nato zaveži kozo s pergamentnim papirjem in jo pokrij še s pokrovcem. Če imaš krušno peč, postavi kozo v žerjavico, drugače pa h kraju štedilnika, da se meso prav počasi duši, in to kake štiri ure. Nato kozo odveži in deni meso na krožnik, sok pa zalij še s par žlicami vina in juhe ter pusti, da se še malo prekuha. Meso zreži na lepe kose, zloži na krožnik, sok pa precedi po mesu in daj na mizo. Zraven daj dušen riž, makarone ali pa polento in kako solato ali pa kisle kumarice.

Krompirjevi cmoki. Šest srednje debelih krompirjev operi in olup, na kar jih zribaj na strgalniku (ribežnu). Potem pa zribaj zraven še osem kuhanih krompirjev, posoli in dodaj dve jajci in toliko moke, da dobiš bolj mehko testo. Iz tega testa napravi bolj majhne cmoke in jih skuhaj v slani vodi. Kuhane zabeli z mastjo, v kateri si zarumenila krušne drobtine in malo čebule.

Rezanci z orehi ali makom. Napravi testo kakor za navadne rezance (nudlne). Testo umesi trdo. Razvaljaj bolj na debelo in osušeno testo razreži na bolj ozke in kratke rezance. Skubaj jih v mleku. Ko so kuhani, jih odcedi. V kozi zabeli sirovo maslo, stresi noter rezance, na kar jih posuj z zmletimi orehi ali makom in jih dobro premešaj. Lahko jih posuješ tudi še s sladkorjem, pač po okusu, in jih daj tako na mizo.

Praktični nasveti

Zmrznjeno sadje postane spet užitno, ako ga položimo v snežno vodo, kateri smo dodali nekoliko soli. Po petih minutah odcedimo vodo in pustimo sadje na zračnem, da se posuši, ali ga pa takoj zbršemo z mehko krpjo.

Slab duh iz loncev odpraviš, ako jih deneš pod vodovod in pustiš delj čas teči vodo vanje. Če pa nimaš vodovoda, jih položi v potok ali pa v škaf, vendar moraš tam vodo večkrat premenjati.

Da krompir ni preveč močnat, kadar je kuhan (neke vrste krompir se rad močno razkuha), ga ne smemo pristaviti k ognju z že vročo vodo, ampak s hladno. Kadar pa primešamo zmečka-

nemu krompirju mleka, mora biti mleko vedno toplo in ne hladno, to zaradi boljšega okusa in pa da zmečkan krompir (piré) ne potemni, nego ostane lepo bel.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

KONJISKO PISMO.

Vlom, zlata gos in druge novice.

Konjice, januarja.

Vlomljeno je bilo v gostilno Antona Strašnika, gostilničarja na Prevratu pri Konjicah. Neznani storilci so z močnim železnim drogrom odstranili omrežje okna ter se splazili v sobo. V naglici so odnesli nekaj steklenic vina, precej tobaka in nekaj steklenic žganja. Denarja na svojo žalost niso našli. Zadnje čase se je pri nas izvršilo že veliko število vlomov, vendar manjka za storilci vsaka sled. Očividno je družba izvrstno organizirana in tudi dobro informirana o razmerah.

V tukajšnji bolnici Rdečega križa je umrla v visoki starosti 80 let gospa Katarina Končeva, vdova po logarju kneza Windischgrätza. Blag ji spomin!

Tukajšnji urarski mojster g. Jože Ficke je kupil za božične praznike veliko gos, ki je imela v želodcu polno zlatih drobcev. Vrednost, ki se je nahajala v njenem želodcu, je v polni meri odtehtala kupno ceno.

Agilna podružnica SPD v Konjicah priredi 11. t. m. planinski ples v vseh prostorih Narodnega doma.

ZIBISKO PISMO.

Dober cerkveni pevski zbor. — Nova moda. — Vinska kupčija v Zibiški dolini.

Zibika, ob koncu decembra.

Preljuba Zibiška dolina,

zadosti ti je kruha, vina.

Kdor hoče se razveseliti,

k nam v Zibiko le mora priti...

Iz Zibike sem že mnogokrat čital novice in dovolite, g. urednik, tudi meni prostorček v Vaši ljubljeni «Domovini». Čital sem dopise od Sv. Štefana in Sv. Vida pri Grobelnem o slabem cerkvenem petju. Pri nas je pa v tem oziru drugače. Sicer vedno ubrano cerkveno petje je na božično noč in božični dan še presegalo vse dosedanje petje. Našemu organistu čestitamo za njegove pevske uspehe.

V naših krajih je bilo nekaj blagostanje in bogastvo doma. Neveste iz naše fare so imele velike dote. Pa so takrat bile tudi lepo po kmetsko oblečene. Poglejmo pa si danes nekatera dekleta. Ko se je mudil pred kratkim časom neki tujec v naši fari, je vprašal, odkod pride v cerkev toliko gospode, posebno gospodičen. Če pride katera služkinja, ki služi v Celju ali Ljubljani, ob praznikih domov in ima po novi modi narejeno obleko, si že nekatera dekleta hočejo po tej modi nabaviti novo obleko. To je nepotrebno zapravljjanje denarja. Včasih se je reklo o fantu, ki se je postavljaj z novo obleko in svetlimi čevlji, «da ima na čevljih biks, v žepu pa niks». Pametni ženini se rajši ozirajo pri izbiranju nevest na tiste, ki imajo nekaj pod palcem in nosijo preproste, a kljub temu čedne kmetske obleke, tistih «nobl frajlic» pa se boje, ker so zapravljive.

Letos se je pri nas pridelalo precej vina. Kvaliteta je zelo dobra: od 5 do 8 % alkohola. Kupei se že oglašajo in plačujejo od 5 do 8 Din za liter. Kdor si želi dobre žlahtne kapljice, naj pride k nam v Zibiško dolino, ki ima na obeh straneh same gorice.

H koncu svojega pisma bi še izrazil mnenje, naj tajniška dela na občini opravlja le tajnik, ki jih bolje pozna kakor kdo drugi. Želim vsem prijateljem in naročnikom «Domovine» srečno in veselo novo leto. Vsak naročnik «Domovine» naj še ob novem letu pridobi vsaj enega novega

naročnika. Mi za «Domovino», ona za nas, tako po vsej Sloveniji gre glas. Zibičan.

ZANIMIVOSTI

× Naselbina ljudi, ki so se skregali s pametjo. V Asconi v Švici je naselbina, kamor se zatekajo čudaki, ki v svoji republiki lenuharijo in gladujejo. Tam žive baje tako, kakor je prav za zdravje. Svoje bolezni zdravijo s plesom. Obede in večerje začenjajo s telovadbo. Udeleženci, večinoma priletni moške in ženske, se začno gugati in prepevati. Tudi jedilni listi se priporočajo, na pr. za zajtrk skakanje na boso nogo po rosnj travi, za obed ovčje mleko in jajca, za večerjo vijolice in kolači iz glin. Med drugimi čudaki te naselbine je tudi mati s šestimi otroci, ki nosi v dolgih laseh venec. Živi v svobodnem, samo duhovnem zakonu, je samo kruh in pije olje, odklanja vsako delo in vsako omejevanje osebnih svobod. Ko so enega njenih otrok vprašali, koliko je star, je odgovoril, da živi že 85 let, čeprav je stara njegova mati komaj 40 let. Nekatere dame hodijo v večernih oblekah bose, a moški hodijo neostriženi in neobriti.

× Zanimivo prebivalstvo malega otoka v Tihem morju. Med Novo Zelandijo in Južno Ameriko leži v Tihem oceanu otoček Pitcairen, ki ima zelo zanimivo preteklost. Leta 1798. ga je zasedla posadka angleške ladje «Bounty». Posadka pod vodstvom Adamsa se je uprla in izkrcala kapitana z vsemi častniki na čoln. Na otoku Tahiti so uporniki ugrabili 12 žen, potem so se pa naselili na Pitcairnu, ki je bil takrat še neobljuden. Z ladje so vzeli uporniki vse, kar je imelo kako vrednost, potem so jo pa zažgali. Potomci upornih mornarjev in malajskih žen so krepki, lepi ljudje. Leta 1835. jih je bilo na otoku 65, zdaj jih je pa že okrog 200. Otok, katerega prebivalci govorijo angleško, pripada Angliji in otočani so ohranili nekako samostojnost. Preživljajo se v prvi vrsti s prodajo sadja, katero odvažajo parniki z otoka. Žito na otoku ne rase. Otočani delajo moko iz nekih posebnih korenin. V Sidneyu izhaja za prebivalce vseh malih otokov v Tihem oceanu list, iz katerega črpajo tudi prebivalci Pitcairna duševno hrano. Prebivalci Pitcairna so v bistvu še vedno enotna velika rodbina. Njihov poglavar priredi večkrat na leto pojedine za vse prebivalce otoka. Pojedina se vrši za dolgi mizami na prostem. Hiše so zgrajene iz hlodov in imajo strehe iz palmovih listov. Otočani služinčadi ne poznajo. Vsa domača dela opravljajo rodbinski člani sami. Na otoku imajo sedaj tudi radijsko postajo in motorni čoln.

× Najbogatejši mož na svetu je Indijec. Že mnogo se je pisalo in govorilo o bajnih zakladih in bogastvu indijskih maharadž in drugih orientalskih mogotcev, toda redki so Evropci, katerim se je posrečilo prepričati se na lastne oči o teh zakladih. Vstop v zakladnice indijskih maharadž je Evropecem strogo zabranjen. Onih srečnežev, katerim je to kljub strogi prepovedi dovoljeno, je zelo malo. Med te spada angloindijski novinar Vichal-Sing, intimen prijatelj hajdarabatskega maharadž, ki je že večkrat videl pravične zaklade tega najbogatejšega moža na svetu. Vichal-Sing pripoveduje o bajnih zakladih: V Evropi in v Ameriki ljudje splošno mislijo, da je najbogatejši mož sveta Henry Ford ali pa kralj olja Rockefeller. Bogastvo teh dveh bogatinov znaša sicer več sto milijonov dolarjev, vendar pa lahko trdim in sem prepričan, da najbogatejšega moža ne moremo iskati v Ameriki ali v Evropi, temveč v Indiji. Napačno bi pa bilo misliti, da najdemo najbogatejšega moža na svetu med maharadžami velikih indijskih držav. Najbogatejši indijski maharadža in obenem najbogatejši mož sveta je maharadža v Hajdarabatu knez Kothi. Njegovo naravnost bajeslovno bogastvo pa ni naloženo plodonosno, da bi mu prinašalo dobiček kakor Fordu ali Rockefellerju. Nasprotno, to je mrtev

kapital, ker obstoja skoro izključno iz draguljev, platine in zlata. Kothi je absolutni gospodar dežele, ki šteje 13 milijonov prebivalcev, in je torej po številu prebivalstva enaka Jugoslaviji. Njegovi podložniki morajo plačevati visoke davke in prebitek gre vsako leto v obliki draguljev in zlata v vladarjevo osebno blagajno. Vse to je vladarjevo privatno premoženje, ki se steka v njegovo zakladnico. Tudi naziv zakladnica v bistvu ni točen, kajti maharadža ima za svoje zaklade več prostorov. Del zakladov je shranjen v podzemskih kletih. Bogastvo je od dne do dne večje. Vedno prihajajo nove ognja varne blagajne iz Anglije, kleti so morali že opetovano razširiti, ker je bilo premalo prostora za dragulje in zlato. V eni podzemskih zakladnic sem videl ogromno množino najkрасnejših dijamantov, briljantov, rubinov in drugih dragih kamnov. Okrog 50 zabojev je do vrha napolnjenih z dragulji. Vrednost tega zaklada, ki pa tvori samo neznaten del bogastva indijskega mogotca, se ceni na 130 milijonov dolarjev. Tu se lahko dragulji v pravem pomenu besede merijo na mernike in človek bi potreboval več dni, da bi jih zmeril.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Rdeč dim.

Učenček Mihec slika v šoli hišo z barvami in napravi dim, ki se vleče iz dimnika, rdeč.

«No, Mihec, odkdaj pa je dim rdeč?» vpraša malega modrijana učitelj.

«V tisti hiši, ki jo slikam, je dim danes rdeč, ker kuhajo suho svinjsko gnjat...» odvrne Mihec.

Dobljena pravda.

Jaka: «Pa sem končno le dobil pravdo zaradi te hiše.»

Miha: «Ali se boš sedaj lahko vselil v njo?»

Ženske skrbi

ne prenehajo nikdar — skrbi na mladost in lepoto...

Ako tudi Vas mučijo te tajne skrbi, tedaj poskusite enkrat FELLERJEVO ELSA-CREME-POMADO, katera s svojimi posebnimi sestavinami brani, varuje in pomlajuje Vašo kožo. Mozolji, solnčne pege, zajedavci — vse izgine brez sledu, kakor tudi gube, te prezgodnje znailke starosti! Za nego las močna ELSA-POMADA ZA RAST LAS, ki krepi lasišče, odstranjuje prhljaj in napravi lase mehke in blesteče.

Po pošti 2 lonca ene ali po 1 lonec vsake Elsa-pomade stane 40 Din franko, če se denar pošlje vnaprej; po povzetju 50 Din.

ELSA-SHAMPOO izvrsten za pranje glave — 1 «omad Din 3 30.

ELSA-MILA zdravlja in lepote v sedmih vrstah: milo iz lilijinega mleka, iz lilijine kreme, iz rumenjak, glicerino, boraksovo, katranovo in za britje. Po pošti 5 kom. Elsa-mila na izbiro stane 52 Din franko, če se denar pošlje vnaprej; po povzetju 62 Din.

Dan za dnevno negujete telo z Elsa-preparati!

To pomaga!

Dobiva se povsod! Kjer ne, izvolite naročiti naravnost pri:

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica Donja, Elsatrž šte. 360.

Še je čas,

da si zasigurate srečko

državne razredne loterije. Prvo žrebanje bo 16. t. m. Brez srečk ne more nihče čez noč obogateti in priti do blagostanja. S srečko pa je to mogoče. Ne ostanite brez srečk! Srečke se dobijo v Ljubljani: V oglasnem oddelku „Jutra“ v Prešernovi ulici, v Ekspozituri „Jutra“ v Siški na Celovski cesti. — V Mariboru in v Celju pa pri podružnicah „Jutra“ ter pri podpisnem zavodu.

Zadružna hranilnica, r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19.

Jaka: «Seveda, saj sem jo najel od odvetnika...»

V gostilni.

Gost: «Ali mi boste že prinesli končno pol divje gosi, ki sem jo naročil pred eno uro?»

Natakar: «Tako jo dobite, ko bo še kdo drugi zahteval drugo polovico. Saj vendar ne moremo streljati samo polovico gosi...»

Nesrečni ženin.

Mira: «Sredi poletja sem rešila iz vode Dušana. Dušan je postal potem moj zaročenec.»

Vera: «No, in se je gotovo iz hvaležnosti poročil s teboj?»

Mira: «Žal ne, tik pred poroko je zopet skočil v vodo...»

Listnica uredništva

Stražišče. Kar smo prejeli, smo objavili. Morda ste poslali le na «Jutro» s pripomnjo, da se objavi tudi v «Domovini», kar se lahko preze. Prosimo, pošljite vedno posebej na «Domovino»!

Loke-Trbovlje. Žal, ne moremo dobiti radijskega programa pravočasno. Kadar bo šlo, bomo objavljali.

Sv. Trojica v Halozah. Malo huda obdolžitev, ki je ne moremo kar tako objaviti. Paragrafi ne poznajo usmiljenja.

Leše pri Prevaljah. Pride prihodnjič na vrsto.

Banjaluka. Preveč osebno! Paragrafi ne poznajo milosti!

Sv. Anton v Slovenskih goricah. Zadnja «Domovina» je zaradi praznikov morala iziti prej, pa je Vaš dopis prispel, žal, prepozno!

Celje-Žalec. Podpišite se, pa boste videli, kako daleč Vas lahko privede tako žalostno pismo. Mislimo, da ste sedaj ali pa ste že bili tam, kamor spadate.

Posavski bregi. Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade!

Lekenik (Hrvatska). Nismo mogli razvideti iz pozdravnega pisma, kdo vse je podpisan.

Nervoznim,

slabokrvnim, slabotnim in izčrpljenim.

Da se rešite slabokrvnosti, izčrpljenosti, predčasni muk ter prerane smrti je neobhodno potrebno, da od časa do časa očistite svoj organizem od strupenih navlak, katere se vnaša ponajveč s hrano (mokračna kislina in druge navlake) v naš organizem, ter je ravno tako nujno potrebno očvrščenje in oživljanje njegovih moči potom energijotvornih elementov, vzeti iz žlez mladih živali, katere vsebuje «Kalefluid» D. Kaleničenko.

«Kalefluid» je absolutno potreben vsem brez razlike, kateri so izčrpljeni vsled bolezni, slabe prehrane, slabe želodčne prebave, po napornem fizičnem ali duševnem delu, težkih duševnih pretresljajih ter prekomernih ekscsij telesa ali duševnih organov itd.

«Kalefluid» je odlikovan z več nagradami na razstavah v Parizu, Londonu, Bruslju, Florenci in Rimu — 5 Grand Prix in 5 velikih zlatih plošč.

Brezplačno-franko se pošilja objašnjalna literatura za nov način obnavljanja in jačenja moči, zdravja in delovne sposobnosti. Obrniti se je na: Beograd, Molerova 27, Miloš Marković.

«Kalefluid» se nahaja v boljših lekarnah in drogerijah po vsem svetu ter se pošilja tudi po povzetju.

Glavna direkcija francoskega društva «Kalefluid» D. Kaleničenko, Paris, Cité Pigalle 5. 13

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 7 Din. Zenitni oglasi, dopisovanja in trgovski oglasi vsaka beseda 1 Din. Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov še posebej 2 Din. Znesek je priložiti naročila.

Oglasni oddelk «DOMOVINE», Ljubljana, Prešernova ulica št. 4.

Telefon št. 3492.

Mala hiša z vrtom

se zaradi preselitve takoj proda. Poižve se pri FERDU LAZNIKU, kolarstvo, Račeče. 392

1000 dinarjev

Vam plačam, če z Rja-Balزامom ne odpravite kurjili očes, bradavic, trde kože itd. v treh dneh. Lonček 10 Din (predplačilo v pismu), 18 po povzetju pošlje: R. Cotič, Ljubljana VII., Kamniška 10 a. Zastopnikom, drogerijam, lekarnam, velik popust. 8

Proda se 11 oralov posestva:

njive, travniki, gozd, 500 sadnega drevja, velika hiša, primerna za trgovino z vinom, s 14 velikimi prostori, gorica, velika klet. Vprašati pri N. Cizerlj, Zavrč pri Ptuj. 15

Pekovskega vajenca

iščem, vstop takoj. Selšek, Polzela, Sav. dolina. 18

Ugodno se proda hiša

v dobrem stanju pri dobrem zaslužku v Gorjah pri Bledu. Zraven hiše je šest mernikov posetve. Jakob Pretner, Zg. Graben št. 74, Gorje. 14

Krojaški vajenec

se sprejme takoj; stanovanje in hrana v hiši, drugo po dogovoru. Prim Josip, krojaški mojster, Slov. Konjice. 19

Krojaškega vajenca

sprejme z vso oskrbo Fr. Sešek, Medvode. 20

Katera gospodinja brez otrok

blizu šole bi prevzela v oskrbo proti mesečnim 100 Din osemletnega zdravega fanta? Obuvalo, obleko oskrbuje oče sam. Ponudbe na upravo «Domovine» pod «Oskrba». 21

Samo 49 Din

St. 125 budilka, 16 cm visoka, dobro kolesje, 3letno jamstvo. — St. 105, ista, 19 cm visoka, **Din 64.20.** — St. 106, ista z radijskimi kazalci in urnikom, **Din 76.** — St. 120, kovinska žepna ura z dobrim kolesjem, pooljena in regulirana, 3letno jamstvo, **Din 44.** — St. 121, ista z radijskim urnikom in kazalci, **Din 58.**

Katalog gratis in franko!

H. SUTTNER, Ljubljana 5

Prešernova ulica št. 4

Lastna protokolirana tovarna ur v Svisi

V trgovini.

Kupec: «Ali so nogavice že kaj cenejše?»

Trgovec: «Seveda, vsaki teden za 75 par, tako da stanejo sedaj samo 13 Din.»

Kupec: «No, bom pa čez 17 tednov prišel, da jih bom dobil zastonj...»

Paglavlec.

Vaški paglavlec je zijal za Gašperjem, ki je jahal po vasi osla. Fantovo zijanje je razburilo Gašperja, ki se je obrnil in zakričal nad paglavcem: «Kaj še nisi videl osla?»

Paglavlec: «Drugega vrhu drugega še ne...»

Zahtevajte brezplačni

CENIK

14 dni na poskušnjo, ako ne ugaja se vrne denar

Elegantna

plitka, dobra in cenena ura

Din 99.—

3letno jamstvo.

Enaka ura v boljši izdelavi

Din 120.—

3letno jamstvo.

243

A. Kiffmann, Maribor 143-c

Razpošilja se le proti povzetju.

V delikatesni trgovini.

Janezek: «Dajte mi za pet dinarju abščnielnov za našga psa, pa lepih, da ne bo ata bolu trebul!»

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najtinejšega, in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov deli in pnevmatika. Ceniki franko. Prodaja na obroke.

TRIBUNA "F. B. L.", tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Gl' sbila direk'no iz tovarne!
Zahtevajte takoj naš
brezplačni glasni atal g
MEINEL & HEROLD
tovarna glasbi, gramofonov
in harmonik
podr. **MARIBOR št. B-104.**
Violine od 95 Din, Mandoline od
136 Din, Gitare od 207 Din,
Ročne harmonike od 25 Din,
Gramofoni od 345 Din,
Tamburice od 98 Din

ADVOKAT

dr. FURLAN ANTON

kasacijski sodnik v p. otvori svojo

odvetniško pisarno v Novem mestu
(v Pintarjevi hiši na Ljubljanski cesti).

Hrastov mah

česminjev s koreninsko in palčno lubje v vsaki
množini kupuje in plača najvišje cene

R. Luckmann, Ljubljana

Ahacljeva cesta št. 10 17

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena
je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega
teles, zdravila ob-
kladki, masiranje,
drgnjenje o načinu,
kako se žival prilepi,
da je mirna o dvi-
ganju padlih ali bol-
nih živali o ranah
ter kaj je storiti v
raznih slučajih
nagle obojesti. Kot
pri poškodbah
rogov, poškodb ko-
pita in zakovanju,
pri prilepi med
parklji, opeklini,
streli, zlomu kosti,
zvitju, izčlenjenju,
izpadu porodnice
in maternice, za-
padu danke, vnetju
vimen, criski, za-
prtju, koliki, nape-
nanju gove in
ovac, pri tuhih pred-
metih v požiralniku,
pretresu možgan, soln-
arici, ne-
varnosti začusitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju
s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati skode
pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo.

Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča
v knjigarni Tiskovne zadruga
v Ljubljani

Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte)

Pravilna pot ki vodi do ozdravljenja živcev!

Bolni, izčrpani živci grenijo življenje, povzročajo
mного trpljenja, kakor zbadanje, nadležne bolečine,
omedlevico, strašljivost, šumenje v ušesih, motnjo pri
bavi, jezljivost, pomanjkanje volje za delo in druge
ne pojava.

Moja ravnokar izšla poučna razprava Vam kaže
pravo pot, kako se boste **osvobodili vseh teh bolečin.**

V njej so opisani vsi vzroki, postanek in zdravljenje
živčnih bolezni po dolgoletnih izkušnjah.

Ta evangelij zdravja pošljem vsakomur
popolnoma zastonj,

če ga zahteva od doljnega naslova.

Tisoče zahvalnic potrjuje edini obstoječi uspeh ne-
ornega in vestnega iskajočega dela za dobrobit
ohajajočega človeštva. Kdor spada k veliki četi živčno
boleje na teh mnogoštevilnih pojavih, si mora nabaviti mojo knjižico utehe!

Prepričajte se sami,

da Vam ničesar neresničnega ne obljubljam, ker pošljem vsakomur, ki mi piše, popol-
noma **brezplačno** in franko poučno razpravo. — Zadostuje dopisnica na:

Ernest Pasternack, Berlin S. O., Michaelkirchplatz 13, Abt. 321.